

BROEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 5 - 2009

Munkene er tilbake s. 4

MUNKENE SETTER OPP KORSET PÅ KIRKETOMTEN PÅ MUNKEBY. FOTO: © BROEN

Ordenslivet – nytt & gammelt

I FORRIGE NUMMER AV BROEN hadde vi gleden av å presentere fem løfteavleggelser i ulike klostre og kongregasjoner i Norge. I dette nummeret rapporterer vi om to nye klostre som er tatt i bruk: Birgittasenteret på Tiller og Munkeby Mariakloster, begge i Trondheim stift. I tillegg nyheten om at fem unge vietnamesiske kvinner har begynt som postulanter hos St. Josephsøstrene.

I Norge har vi sett fremveksten av omkring 10 nye fellesskap og klostergrunnleggelser de siste 20 år. Omtrent like mange som i de første 80 år av Den katolske kirkes nyere historie i Norge. Ordenslivet blomstrer med andre ord. Allikevel vil katolikker med en viss fartstid ha registrert at søstrene i det store og hele er fraværende der hvor de før var merkbart nærværende – i menighetene først og fremst. Sykehus er stengt, barnehager lagt ned, skolene drives av legfolk. Søstrene er borte.

DETTE HAR SKJEDD i løpet av de siste 40 år, og i denne tiden har også enkelte søsterfellesskap stengt dørene i Norge. Og det er søstre som ser at deres kongregasjon dør ut med dem selv. Men det de har gitt, er ikke bortkastet, det de har sådd bærer frukt inn i en fremtid som ingen av oss kan overskue. Slik er det i dag søstre av Det hellige kors, Moder Teresa-søstre og Augustinerkorherrere i Franciskus Xaverius-søstrenes gamle hus i Hønefoss og Bergen. Det vokser og gror i jorden de har pløyd. Og mens søstrene i Norge på 1800- og første halvdel av 1900-tallet kom fra katolske kjerneområder i Europa, kommer de i dag ofte fra

andre kontinenter. Ca halvparten av kommunitetene i Norge i dag utgjøres av søstre fra Asia: Filippinene, Vietnam, India, Indonesia – og Amerika: både nord og sør.

Munkeby Mariakloster utmerker seg ved både å være et mannskloster og ved å være en europeisk grunnleggelse. Det siste er minst like oppsiktsvekkende som at munkene kommer fra Cîteaux, cisterciensernes moderkloster i Frankrike, og at det er klosterets første grunnleggelse på 400 år.

DER ER KONJUNKTURER I ORDENSLIVET som i samfunnet for øvrig. Det har alltid gått i bølger. Og det later til at en utstrakt individualisme og materialisme ikke akkurat virker kallsfremmende. Men klosterlivet trengs. Både det skjulte og

Ingenting er så flott som gamle søstre og brødre som etter et helt liv i tjeneste for Gud og medmennesker vitner om det med glede og frimodighet.

det mer synlige. Om det noen ganger har vært sosiale behov som førte til opprettelsen av søsterkongregasjoner, så er det i vår del av verden i dag primært de åndelige behov som er påtrengende. Å gi søkende mennesker rom for et møte med Gud, antyde en retning for mennesker som savner mål og mening i tilværelsen, formulere et svar på vår tids utfordringer; åndelig, sosialt, vitenskapelig.

Det er liv i kloster- og ordenslivet i Norge. Unge mennesker trekkes til

kallsretter og frivillig arbeide i klostre. Klosterlivet har en fremtid. Det spiller en viktig rolle i Kirkens liv, og da *ikke* som billig (helst gratis) arbeidskraft, men som åndelig kraft, den kraft som holder i gang Kirkens bønn, selve Kirkens pulsslag, og vitner om et liv hvor troen har første plass, hvor livet i fellesskap setter prioriteringene; fellesskap som peker ut over seg selv, fellesskap som viser at det er mulig å leve sammen på tvers av etniske og kulturelle skillelinjer.

VI TRENGER unge kvinner og menn som våger å stille sine liv totalt i Kristi tjeneste, åpne og uredde mennesker som ved sitt vitnesbyrd gir menneskene i vår del av verden det de mest av alt trenger – glede og håp. Vi trenger levende vitnesbyrd om friheten og

gleden i Kristus. Og dette er ikke kun en jobb for "unge" i ordenslivet. Ingenting er så flott som gamle søstre og brødre som etter et helt liv i tjeneste for Gud og medmennesker vitner om det med glede og frimodighet.

Hver første fredag i måneden bes det om kall til preste- og ordensliv i våre kirker. Foren dere i bønner!

-Sr. Anne Bente Hadland OP

BROEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av: Norsk Katolsk Bisperåd.
Nr. 5. 2009 Årg. 50. ISSN 0804-9297
Oslo katolske bispedømme Tlf.: 23 21 95 03
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse: Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaktør:
Heidi H. Øyma (HHØ)

Nord-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Redaksjon:
Kristine Dingstad (KD)
Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)
Per Einar Odden (PEO)
Kristina Solum (KS)
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Grafisk utforming:
Peter Bjerke

Broen takker! I juli fikk Broen inn kr 20.430, i gaver, i august var beløpet kr 7.400, i september kr 36.809,60. Totalt er det kommet inn kr 173. 483 i gaver i årets første ni måneder.

Forsiden: FOTO: © BROEN

Trykk: JMS Mediasystem
Opplag: 31.750

Gaver til Broen fra utlandet:
Sparebanken Pliuss
Postboks 200
4662 Kristiansand

BIC/SWIFT: PLUSN022
IBAN: NO43 3000 2275 321

Mariakirken menighet

på Lillehammer

Mariakirken menighet er en av bispedømmets yngste, minste og største på samme tid. Hvordan kan det ha seg?

DEN ER BLANT DE YNGSTE fordi den ikke ble opprettet som egen menighet før 1970, men hadde fungert som kapell-distrikt administrert av St. Torfinn på Hamar siden 1956. Den er minst fordi det dessverre ikke er registrert så mange katolikker oppover i dalene på Østlandet – 301 medlemmer pr. 17.6.09. Og de er spredt ut over det som er et av bispedømmets største sogn, på noe over 20.000 kvadratkilometer. Det strekker seg fra Mjøsas myke strender til snaufjellet på Dovre og det barske Filefjell i vest. Da tar vi med 78 medlemmer fra Valdres, som ble etablert som St. Thomas kapell-distrikt i 2007, men er administrert fra Lillehammer. Hele Oppland fylke, med unntak av Gjøvik, Østre og Vestre Toten kommuner, hører altså med til menigheten – og i tillegg kommer nordenden av Ringsaker kommune i Hedmark. 15 nasjonaliteter er representert; tradisjonelt har filippinerne vært den største gruppen av nyinnflyttede, men i det siste har nok polakene tatt over på den statistikken.

Kirken sto klar

Mariakirken sogn ble opprettet 1. april og kunne umiddelbart ta i bruk en nybygd, rommelig, funksjonell og moderne kirke. Den ble innviet 19. juli 1970 av biskop John Willem Gran og var én manns verk – pastor Gerhard Parthe. Parthe kom som sogneprest til St. Torfinn i 1945, men drømte nok om å få en katolsk kirke i Sigrid Undsets egen by. Han startet sitt virke på Lillehammer ved å kjøpe en gammel patrisiervilla med en skikkelig stor hage i 1956. Her fikk han innredet et kapell, der før øvrig vår biskop Bernt Eidsvig opplevde sin første katolske messe. Men p. Parthe hadde ikke nådd sitt mål. Han begynte straks et planmes-

Messe på verandaen til Vera og Olav Henriksen i Lom.
Foto: Nikoline Myklevik

sig arbeid med å samle inn penger til et nytt kirkebygg som kunne plasseres på den store villatomten – alle de katolske institusjonene han kjente i sitt hjemland Tyskland fikk brev fra den gode prest med bønn om bidrag, og noen ganger fikk han også ta opp kollekt til sitt prosjekt. Og pengene strømmet inn! Snart kunne byggearbeiderne sette i gang med å reise den kirken som arkitekt Carl Corwins hadde tegnet. Pastor Gerhard Parthe kunne endelig bli sogneprest i en katolsk kirke med hele 220 sitteplasser og et vakkert lite sidekapell på Lillehammer.

Feiring – og hverdag

Vi som tilhører Mariakirken menighet, har all grunn til å minnes pastor Parthe med takknemlighet. Neste år kan vi 40-årsdagen for fullførelsen av hans byggverk – og er det noe vi liker og kan på Lillehammer, er det å feire små og store begivenheter. Så til neste år skal vi virkelig feire til gagns! Det er en uvisnelig styrke for menigheten vår at vi har så mange ulike nasjonaliteter blant oss. Ikke minst når vi skal feire. Da trår i første rekke våre filippinske kvinner til med kulinariske opplevelser av rang. Og ikke bare det – de står også for underholdningen med musikk, dans og sang.

Men vi kan mer enn å feire. Vi er utrolig stolte av ungdommene våre. KLUMP, som står for Katolsk Lokallag for Unge i Mariakirken med Prest, gjør en fabelaktig innsats – ikke minst med sine adventsaksjoner. Og i hele to år på rad har de gått hen og vunnet NM

Mariakirken om vinteren – med Prest.
Foto: Nikoline Myklevik

i senior-ministrering. Vi er få og vi er fattige, men vi får det til. Vi skulle likevel vært mange flere når kirken skal vedlikeholdes, eller den store hagen vår skal stelles. Men vi klarte å få til en pilegrimstur til Roma under det paulinske året med god deltakelse.

Mange timer bak rattet

Det store sognet vårt er litt av en utfordring for prestene våre – sogneadministratoren Arne Marco Kirsebom og kapellan Pål Bratbak i halv stilling. Det blir ofte lange dager og slitsomme reiser når det skal feires messe i Valdres eller på Otta og Lom i tillegg til de regelmessige messene i Mariakirken. De fortjener virkelig vår alles takk og respekt for det arbeidet de gjør!

-Tor A. Hanseth

Menigheten har egne nettsider:
lillehammer.katolsk.no

Med denne artikkelen er serien "Våre menigheter" fullført. Episodene er å finne på www.katolsk.no/norge/broenserier.htm.

Klostergrunnleggelse på Munkeby

Munkene er tilbake

Av Heidi H. Øyma

Foto: Broen

En enkel seremoni på festen for Korsets opphøyelse 14. september markerte begynnelsen på det monastiske livet i Munkeby Mariakloster, utenfor Levanger i Trøndelag. Dermed er cisterciensermunkene tilbake på et sted der de hadde kloster i høymiddelalderen.

DE FIRE GRUNNLEGERNE, p. Joël Regnard, br. Cyrill Ampe, br. Bruno Payre-Ficout og br. Arnaud Rooses, var ankommet med sitt beskjedne flyttelass fra Citeaux i Frankrike noen dager tidligere.

Munkeby er den første nygrunnleggelsen fra Citeaux siden 1400-tallet, og abbeden, p. Olivier Quenardel, hadde tatt veien fra Burgund og ledet markeringen sammen med biskop Bernt Eidsvig, apostolisk administrator av Trondheim. Brødrene hadde på forhånd gitt beskjed om at seremonien ville være enkel, men mange fremmøtte delte likevel munkenes glede denne dagen, først og fremst cisterciensernonnene fra nærliggende Tautra Mariakloster og brødrenes naboer og lokale hjelpere med Ole Petter Munkeby, sanitetskvinnene og Rannveig Munkeby Arentz i spissen. Blant de fremmøtte var også ordenssøstre fra andre klostre i Norge og flere prester fra Den norske kirke – én av dem seniorprest ved Oslo Domkrikk og kjenner av cistercienserordenen, Karl Gervin, som har støttet prosjektet fra dag én.

De fremmøtte istemte vesper for korsets opphøyelse før forsamlingen gikk i prosesjon til stedet klosterkirken skal bygges. Her ble det plantet et stort trekors, som munkene har

Korset plantes av de fire grunnleggere. Abbed Olivier velsigner det senere med røkelse.

hatt med seg fra Citeaux. I forbønnene ble det bedt for "alle gode venner, naboer, hjelpere og bønnens folk som har gitt brødrene en så åpen og varm velkomst" og for "at det korset Hellig Olav reiste i Norge fortsatt må vise folket veien til Kristus."

Klosterprosjektet på Munkeby består av tre byggetrinn. Munkene er flyttet inn i det som skal bli gjesteavdelingen, noe som begrenser deres nåværende muligheter til å ta i mot gjester (se rute). I underetasjen er det innredet ysteri, som skal skaffe brødrenes livsgrunnlag. Munkene i moderklosteret er kjent for sin osteproduksjon og store ekspertise på området.

Middelalderens kloster på Munkeby hadde en ganske kort levetid, kanskje bare hundre år. Når brødrene fra Citeaux nå er vel plantet i trøndersk jord, regner vi med det skal vare adskillig lenger!

Prosesjonen gikk over jorden til stedet klosterkirken skal bygges.

Øverst: Forsamlingen begynte vesper for Korssets opphøyelse på gårdsplassen. Abbed Olivier og biskop Eidsvig på hver sin side av trekorsset. Klosterets klokke sees også. Over: Br. Bruno forklarer at alle næringstilsynets krav oppfylles til punkt og prikke.

Den lokale sanitetskvinneforeningen har samlet inn møbler og praktisk utstyr til klosteret. Brødrene satser i størst mulig grad på gjenbruk.

Det foreløpige kapellet.

Ole Petter Munkeby med frue. Munkeby har solgt av sin odelsjord til brødrene, og melk fra hans gård skal være råmateriale i osteproduksjonen.

STØTT MUNKEBY

Følg grunnleggelsen på brødrenes nettsted www.munkeby.net. Se også artikkel i Broen nummer 6-2008. Bidrag kan sendes direkte til klosteret: Munkeby Mariakloster, kontonummer 4202 13 56772. Gaver kan også gis gjennom tjenesten for fradragsberettigede gaver. Da sendes gaven til Oslo katolske bispedømme, kontonummer 3000 15 11110, merk gaven "Munkeby Mariakloster".

Du er velkommen til Munkeby Mariakloster. Her bor fire cisterciensermunker som søker Gud gjennom bønn og arbeid. Klosteret er et stille fredens sted. Vi er taknemnlige om du hjelper oss å verne om dette og munkenes stille liv.

Vi kan dessverre ikke ta i mot store grupper, men hvis du vil be med oss, kan du litt senere i høst delta i våre tidebønner. Vennligst la bilen din stå på parkeringsplassen, og ikke bruk mobiltelefon.

Dine brødre munkene

Velkommen tilbake!

Den historiske klostergrunnleggelsen på Munkeby støttes av Den norske kirkes biskop i Trøndelag, Tor Singasaas, og biskop Bernt Eidsvig, apostolisk administrator i Trondheim Stift. Gjennom et stille nærvær av liturgi, meditasjon og åndelig lesning, og gjennom munkenes arbeid og livsform, vil Munkeby Mariakloster være et sted hvor mennesker av alle konfesjoner kan finne inspirasjon til et enklere liv med langsommere rytme – hvor Gud får være det ene sentrum.

Vi ønsker munkene velkommen tilbake til Munkeby.

Tor Singasaas, biskop av Nidaros, Den norske kirke

Biskop Bernt Eidsvig, apostolisk administrator av Trondheim Stift, Den katolske kirke

*Birgittasenteret på Tiller***Et hus åpent for alle**

Sensommeren i år flyttet Birgittasøstrene inn i sitt ennå ikke helt ferdige anlegg på Tiller utenfor Trondheim. "Endelig kan vi leve vår karisma fullt ut," sier Moder Patrizia Telese, nyutnevnt priorinne, som knapt hadde pakket ut kofferten før hun fikk flyttelasset i fanget.

ANLEGGET har 25 gjesteplasser fordelt på enkelt- og dobbeltrom og plass til 15 søstre. I tillegg er det rikelig med hyggelige fellesarealer og konferansefasiliteter. Det sier seg derfor selv at bygningsmassen er formidabel, men italienske moder Patrizia, som skal lede innspurten, lar seg ikke skremme. Hun har bygget kloster før, fra grunnen i Estland og renoverert i Falun og Assisi. "Min far ville at jeg skulle bli arkitekt. Han skjønte ikke disse klostergreiene, syntes det var sløseri. Men jeg fikk da se byggeplasser likevel," ler hun.

Tre medlemmer av Broens redaksjon var blant de første gjestene, sammen med en gruppe ordenssøstre på møte. Mens vi var der, huset Birgittasenteret også en samling for presteskapet

i stiftet, med apostolisk administrator Bernt Eidsvig i spissen. I sin preken i messen gratulerte biskop Eidsvig søstre med bygget, "som jeg vet har krevd mye innsats. Men dere har ikke bygget dette huset bare for dere selv, dere har bygget det for hele Kirken i Norge. Dere har bygget det nær Norges kristne hjerte. Det takker jeg dere for."

Bønn og gjestfrihet

Når vi spør Moder Patrizia om søstrenes karisma, svarer hun kort: "Bønn og gjestfrihet". Og utdyper: "Vår fremste oppgave er Guds verk – det vil si bønne. Vi har messen, tidebønnene, tilbedelse og rosenkransen hver dag. I tillegg kommer gjestfriheten. Vi tilpasser vårt virke etter de lokale behov der vi er. I Estland hadde vi for eksempel utdeling av mat og huset forskjellige undervisningstilbud for fattige i samarbeid med Caritas. Men gjestevirksomhet har vi alltid."

Gjestfriheten er med andre ord ikke en tilleggsvirksomhet Birgittasøstrene driver for å skaffe seg økonomisk eksistensgrunnlag, men en integrert del av deres spesifikke kall i Kirken. En mer detaljert titt på søstrenes dagsplan og antall timer i bønn, viser at døgnrytmen ligner mer på et monas-

tisk liv enn livet til en gjennomsnittlig apostolisk søster. Men bønne er ikke alt. "Det er egentlig ingen sak å være mange timer i kapellet hver dag," sier Moder Patrizia, "utfordringen er å kombinere det med den nødvendige elastisitet overfor våre gjester." Søstre ønsker å være til stede for og med gjestene, og selv om døgnrytmen krever at de skal legge seg tidlig, forblir noen oppe med gjestene. "Vår Moder Elisabeth [salige Elisabeth Hesselblad] lærte oss at det viktigste alltid er kjærlighet. Vi må være åpne for gjestenes behov. Og det er ikke slik at om noen kommer for sent til et måltid, så får de ingen mat!" Dette siste kan Broen-redaksjonen skrive under på.

En slik fleksibel holdning kombinert med mye bønn og et stort hus, krever en, etter moderne norske forhold, tallrik kommunitet. For øyeblikket er søstre fem, men fem til er på vei fra søstrenes kloster i Gdansk og Roma

På spørsmål om hva slags gjester som er velkomne, er svaret rett og slett "alle". Huset er åpent for enkeltpersoner og grupper, folk med og uten tro, på ferie, på retrett eller på møter. Her finnes noen arbeidsstasjoner, fri nettilkobling og alt som ellers hører med for å huse møter og konferanser. Birgittasøstrene er kjent for sitt økumeniske engasjement og håper at huset kan bli et møtested på tvers av kristne konfesjonsgrenser.

DEN HELLEGE BIRGITTA AV SVERIGE la grunnlaget for sin klosterorden på 1300-tallet. Denne eksisterer fremdeles i dag og består av selvstendige klostre. På 1900-tallet grunnla Den salige Elisabeth Hesselblad det som ofte kalles ordenens "svenske gren". Denne kombinerer elementer fra monastisk tradisjon med en internasjonal organiseringsform, som ellers er mer typisk for nyere kongregasjoner. Denne grenen teller ca. 800 søstre.

KONTAKTINFORMASJON: Birgittasøstre, Ingeborg Ofstads vei 1, 7091, Tiller. post@birgitta.katolsk.no.

Det går buss fra sentrum hvert kvarter som stopper rett foran klosteret. Telefon: 72 89 40 00, fax: 72 89 40 01. Priser: 450 kroner per døgn for enkeltrom inkludert frokost. Alle rom har egne bad. Middag og (varm) kveldsmat kan bestilles i tillegg.

BIRGITTA SØSTRENE har en venneforening, åpen for alle interesserte, også folk utenfor Trøndelag og ikke-katolikker. Kontakt p. Etienne Caruana på 71 25 14 67 eller Etienne.Caruana@katolsk.no

Internasjonalt preg

De fem søstrene som er på Tiller nå, kommer fra tre ulike land. I tillegg til italienske Moder Patrizia, er det to mexicanske og to indiske søstre. Ordenen har for tiden hovedsakelig kall i disse to landene. Det internasjonale preget er felles for alle birgittasøstrenes klostre. Vi undrer på hvordan det går å leve sammen på denne måten. "Det klarer vi fordi vi blir vant til det allerede i novisiatet", sier Moder Patrizia. "Vi er internasjonale, men ikke delt opp i provinser. Selv om vi også har egne novisiater i noen land, har vi et internasjonalt novisiat i Roma der alle søstre som skal virke i Europa, blir sendt. Vi lærer å leve sammen. Jeg hadde også novisiatet der. Helt ærlig: Det er like lett eller vanskelig for meg i dag å leve i hus med ti italiendere som med ti søstre fra ulike land."

En gammel drøm og mange hjelpere

Det er først nå, med det store huset, at søstrene fullt ut kan begynne å slå rot og finne sin form i Norge, men de har vært her siden 1998, i mindre lokaler på Heimdal. Grunnleggelsen var en gammel drøm. Etter at Johannes Paul II hadde vært i Norden i 1989, spurte han søstrenes generalpriorinne, Moder Tekla Famiglietti, om de ikke snart skulle grunnlegge i Norge. De var alt i Sverige, Danmark og Finland. Målet er å grunnlegge også på Island, slik at hele Norden er dekket.

Bygget slik det står nå, ble påbegynt i august 2007. Den høytidelige grunnstensnedleggelsen fant sted 31. mars 2008. Tre fløyer er ferdige, den fjerde

og siste skal omfatte kirke, prestebelig og søstrenes eget bibliotek. Et lite bibliotek for gjestene finnes alt. Den største konferansesalen gjør tjeneste som provisorisk kapell.

Mange gode hjelpere gjorde en innsats under innflyttingen: Studentlaget i Trondheim kom og vasket ned hele huset. Pater Marek Zur kom med den polske gruppen fra menigheten og skrudde sammen alle møblene. Søstrenes venneforening, som har et betydelig antall medlemmer, har lenge vært en konstant hjelp i stort og smått.

Finansiering

Veien til realiseringen har vært lang. Pengene har søstrene hovedsakelig samlet inn blant venner andre steder i verden. "Siden alle hus sorterer direkte under generalledelsen i Roma, kan ledelsen også spørre hus i hele

verden om hjelp når vi trenger det ett sted. Søstrene har særlig samlet inn penger i Sveits, Estland og Mexico," forteller Moder Patrizia. At det samles inn penger til Kirken i Norge i Mexico, gir stoff til ettertanke. "I tillegg har Bonifatiuswerk vært generøse. Stiftets bidrag går til kirkebyggingen. I de opprinnelige tegningene skulle vi ha en ganske liten kirke, for våre og våre gjesters behov. Biskop Eidsvig ønsker en større kirke, som kan gjøre tjeneste for menigheten mens det bygges ny St. Olav kirke i Trondheim. Så arkitekten har laget et revidert forslag," fortsetter priorinnen. Håpet er å støpe grunnmurene til siste byggetrinn før jul, og at alt skal stå ferdig i juni 2010. Det er en optimistisk plan, men mulig om alt går på skinner. Det som er helt sikkert, er at området mellom fløyene vil være gjort om til hage innen den tid – til glede både for søstrene og deres gjester.

-Heidi H. Øyma
Foto: Broen

Konsilet

om den moderne verden

Av p. Fredrik Hansen

Et av Det annet vatikankonsils hovedmål, og en del av pave Johannes XXIIIs såkalte *aggiornamento*, "oppdatering", var å gå den moderne verden i møte. Kirken skulle ikke bare bivåne verden og dens begivenheter på avstand, men ta aktiv del i verdens liv, for å ta aktiv del i menneskenes liv, og dermed kunne lede alle til frelse.

I TRÅD MED DETTE MÅL offentliggjorde konsilet to dokumenter som tydelig satte søkelys på den moderne verden: dekretet *Om samfunnets kommunikasjonsmidler (Inter mirifica)* fra desember 1963, og den pastorale konstitusjon *Om Kirken i verden av idag (Gaudium et Spes)* fra desember 1965.

Media og kommunikasjon

Dokumentet om samfunnets kommunikasjonsmidler (konsilets noe vanskelig begrep for media, kommunikasjon og informasjonsteknologi), med sine to korte kapitler (totalt 24 artikler), begynner med å understreke det positive i de sosiale kommunikasjonsmidler: "slike tekniske hjelpemidler kan være til virkelig gagn for menneskeheten, hvis de brukes riktig. Samtidig advarer konsilet mot baksiden av medaljen: "Men Kirken vet også at menneskene kan bruke dem imot Skaperens hensikt og omdanne dem til midler til sin egen undergang" (IM 2). Dette representerer konsilets tekning om den moderne verden i et nøtteskall: å fremheve det gode, det som kan gavne menneskets sanne vei og mål

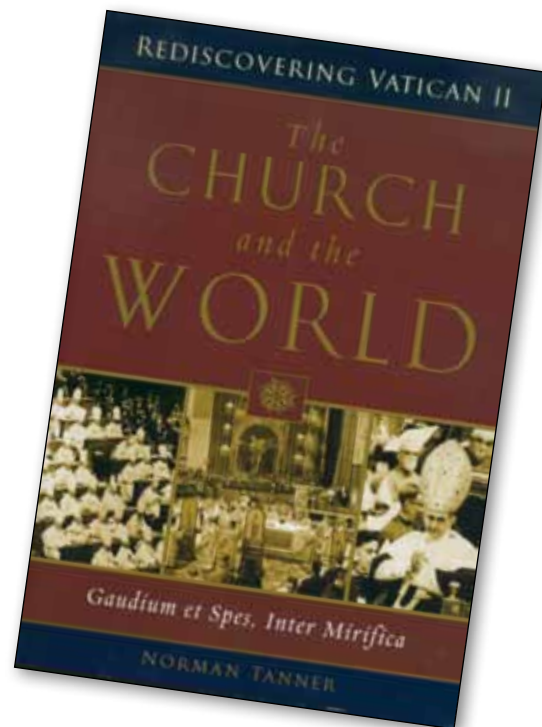
og varsle og hjelpe der hvor verden beveger seg i gal retning.

Videre behandles kommunikasjonsmidlene i lys av misjonsbefalingen og behovet for å fremme kunnskap og lærdom for alle, og konsilet konkluderer med at Kirken derfor kan og skal ta i bruk kommunikasjonsmidlene i sin mangfoldige oppgave i verden. Deretter settes søkelyset på enkelte problematiske elementer: behovet for klare retningslinjer for en moralsk bruk av kommunikasjonsmidlene, at retten til informasjon og kjennskap til hva som skjer i verden ikke skal svekkes av fordreid eller feilaktiv presentasjon, samt forholdet mellom media og kunst og hvordan kommunikasjonsmidlene fremstiller det onde. Disse prinsipielle forhold vil også enkelt kunne overføres til dagens situasjon.

Dokumentet behandler så noen konkrete kommunikasjonsmidler: film, teater, radio og TV og pressen. Disse korte avsnittene oppfordrer til en tydelig avklaring av disses rolle, og at de arbeider i tråd med prinsippene dokumentet behandlet innledningsvis, og retter søkelys på både de som er ansvarlige for og driver mediene, samt mottakerne. Til slutt etableres det som tydelig er dokumentets vedvarende arv: Det pavelige råd for sosial kommunikasjon (et av "departementene" i Roma som spesielt arbeid med disse spørsmål), og en årlig dag for kommunikasjonsmidlene (vanligvis søndag før pinse).

Verden av i dag – det menneskelige fellesskap

Konsilets aller siste dokument, også dets lengste med ni kapitler fordelt på to deler, med til sammen 93 artikler, innledes med de meget kraftfulle ord: "De gleder og håp, den

En av bøkene i serien "Rediscovering Vatican II", utgitt på Paulist Press.

sorg og angst som våre dagers mennesker føler, og da især de trengende og alle de som har tungt å bære, er også Kristi disiplers gleder og håp, sorg og angst, og intet av det som angår mennesket, er uten gjengklang i de kristnes hjerter" (GS 1). Dokumentet representerte noe helt nytt, og det av to grunner: For det første fikk det en betegnelse som ikke før var i bruk: "pastoral konstitusjon", et kompromiss da konsilet ønsket at dette dokumentet skulle ha den høyeste rang et konsildokument kunne få (en konstitusjon), samtidig som man innså at det så tydelig skilte seg ut fra tidligere konstitusjoner som preges av en mer teologisk art; og for det andre fordi dokumentet ble utarbeidet helt og holdent av konsilet, det var ikke forberedt av noen kommisjon før 1962, ei heller foreslått som noe dokument. Av den grunn er det av mange ansett som det tydeligste uttrykk for konsilets egen stemme.

Med dokumentets første del, *Kirkens og menneskets kall*, ønsket konsilet "først og fremst å bedømme de verdier som i dag vurderes høyest, og å føre dem tilbake til deres guddommelige kilde. For så vidt som de skriver seg fra de evner som Gud har utstyrt mennesket med, er disse verdier i høy grad gode, men de trenger å bli renset fordi menneskehjertets fordervelse ofte har misbrukt dem" (GS 11). Med andre ord ville konsil-

fedrene her foreta en grundig vurdering av verden, og derfor menneskenes, tilstand, for slik å hjelpe Kirken til å ta sitt frelsesbringende budskap inn i menneskenes situasjon. Kapittel 1 behandler menneskeverdet og hvordan mennesket både svekkes og befestes i verden idag. Her kommer også konsilet med sin betraktning om samvittigheten. Den er "en lov som Gud har risset inn i dets hjerte. Å adlyde den er menneskets ære, og ifølge den skal det dømmes" (GS 16). Dessverre blir denne betraktning ofte misforstått, da man utelater at konsilet samtidig understreker at samvittigheten skal og må rettledes og aldri kan føre et menneske mot Gud eller mot hans vilje. Konsilets behandling av ateisme inneholder konsilets klareste fordømmelse: mot den systematiske ateismen som skader mennesket og oppkaster menneske selv til gud og sitt eget mål.

Kapittel 3 behandler det menneskelige fellesskap og understreker menneskenes felles vel og avhengighet av

for Kirken og menneskenes virke og forhold til den moderne verden.

Verden av i dag – problemområder

I dokumentets andre del, *Om enkelte mer presserende problemer*, behandler konsilfedrene fem emner ansett som særskilt viktige: ekteskap og familie, kulturen, det sosiale og økonomiske liv, det politiske samfunn og freden. Det er tydelig at konsilet her leste tiden og verdens utvikling rett; akkurat disse områdene fremstår også idag som de aller mest problematiske elementene i Kirken og krisendommens møte med den moderne verden, da også de etiske spørsmål rundt liv og død er et gjennomgående tema i dokumentet. Særskilt verd oppmerksomhet er dokumentets artikler 47 til 52, utvilsomt noe av det mest skjellsettende Kirken noen gang har nedtegnet om ekteskapet og familien og familiens liv. I sitt kapittel om fred (som ble utarbeidet kort tid etter Cuba-krisen i 1962), advarte konsilet mot rustningskapløpet og krig som løsningen på

utbredt oppfatning at *Inter mirifica* er det konsildokumentet som først vil gå/gikk i glemmeboken. Samtidig må det sies at begge dokumentene i sine prinsipielle deler etablerer veldig konkrete og universelle retningslinjer som uansett vil være til nytte for Kirkens forhold både til media og kommunikasjonsteknologi og den moderne verden som helhet.

Det er også slik at de tidsbegrensede elementene sier noe om Kirkens årvåkenhet og uro i møte med datidens (som muligens vil forbli nåtidens og fremtidens) utfordringer. Avslutningsvis må det dessuten understrekes at *Gaudium et spes* ennå legger føringer for Kirkens pågående arbeid innen sosial rettferdighet, fred, nødhjelp og virke for menneskets verdighet og livets ukrenkelige verdi.

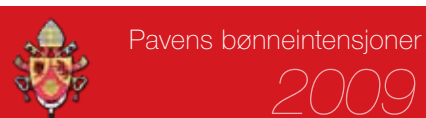
konsilets tekning om den moderne verden: å fremheve det gode, det som kan gavne menneskets sanne vei og mål og varsle og hjelpe der hvor verden beveger seg i gal retning

hverandre. "Det felles gode", definert som "summen av alle de forhold i samfunnslivet som kan gjøre det lettere for mennesket å realisere seg fullt ut både individuelt og kollektivt," (GS 26) skulle bæres frem av omsorg for hverandre og kristen nestekjærlighet. I sin behandling av Kirkens rolle i verden av idag, befester konsilets Kirkens rettmessige plass i verden, dens misjon i lys av Herrens befaling, og den oppgave som påligger alle de troende i å arbeide for å gjøre verden til et bedre sted: "Konsilet oppfordrer de kristne, som har borgerrett både i det ene og det annet samfunn, til ivrig og trofast å oppfylle sine jordiske forpliktelser, og gjøre det under Evangeliets inspirasjon" (GS 43). Alle kapitlene i del én avsluttes med en mer mediativ artikkel om Kristus, "det nye menneske", og hans eksempel og forbilde

politiske problemer. Det definerte også fred i lys av menneskes forhold til Gud, og som et pågående arbeid som ikke kun handler om mangelen på væpnet konflikt: "Fred er ikke bare krigens fravær ... Den er egentlig og fullt ut rettferdighetens verk ... Freden er aldri vunnet en gang for alle, den skal uopphørlig bygges opp" (GS 78).

Dokumentenes rolle i dag

Dokumentene har etter konsilets avslutning i 1965, og spesielt ettersom tiden har gått, blitt møtt med følgende spørsmål: Har *Inter mirifica* og *Gaudium et spes*, som begge veldig konkret forholder seg til sin tid, noen varig rolle å spille i Kirken? Svaret er nok alt annet enn enkelt. Det ligger mye i det at elementer i begge dokumentene er barn av sin tid, og i liten grad kan tale til dagens eller fremtidens situasjon. Det er en meget

Oktober

At søndagen må oppleves som dagen da de kristne samles for å feire den oppstandne Herre ved nattverdsbordet.

At hele Guds folk, som Kristus påla å gå ut i verden og forkynne evangeliet for all skapningen, må se sitt misjonsansvar som en viktig tjeneste for menneskeheten.

November

At alle mennesker av god vilje og spesielt de som har ansvar innen politikk og økonomi, aldri må glemme plikten til vern om skaperverket.

At troende i de forskjellige religioner ved sin livsførsel og ved broderlig dialog må gi et klart bevis for at Gud bringer fred.

Desember

At barn må bli respektert og elsket og aldri bli ofre for noen form for utnyttelse.

At jordens folkeslag i juletiden må erkjenne det lys som kom til verden da Ordet ble menneske og som opplyser hvert menneske, og at alle nasjoner må åpne sine dører for Kristus.

Bonifatiuswerk 160 år Fyrtårn for troen!

Av sr. Anne Bente Hadland OP
Foto: Broen

Ikke sjelden ser vi plaketter på kirkebygg og menighetslokaler rundt forbi som uttrykker takk til Bonifatiuswerk for økonomisk støtte. Siden 1974 har Norge og de andre nordiske land nytt godt av det tyske misjonsverkets innsamlede midler.

DET ER BLITT BETYDELIGE byggverk og summer i årenes løp, i 2009 støttes 26 forskjellige prosjekter i de nordiske land med til sammen ca 1 million euro, hvorav ca 400.000 euro i Norge, fordelt på følgende prosjekter i inneværende år: kjøp og istandsettelse av kirke i Sandefjord, renovering av kapell på Rjukan, renovering av Lunden kloster, istandsettelse av Birgittaklosteret på Tiller, utvidelse av skolen i Bodø, renovering av kirke og kloster i Storfjord, Lofoten, fornyelse av sakristiet i St. Sunniva kirke i Harstad og belysning i Kristi Konge-kirken i Narvik.

I den grad vi i det hele tatt har lurt på hva som skjuler seg bak Bonifatiuswerk, har det for langt de fleste av oss har knapt vært annet enn en tysk pengemaskin, penger som kom når kirker, menighetslokaler og klostre skulle bygges eller renoveres. Og det var mange av dem. Kanskje er det få av oss som noensinne har tenkt over at de pengene det er snakk om, i det store og hele er samlet inn av og blant vanlige legfolk, vanlige kirkegjengere som de fleste av oss, mennesker som ikke nødvendigvis sitter

godt i det, men som gir av det de har for å støtte medtroende i diaspora, i områder hvor katolske kristne utgjør mindre enn 5 % av befolkningen.

Litt historie

Sannsynligvis er det enda færre som vet at Bonifatiuswerk i år feirer sitt 160-årsjubileum. Men det gjør det altså, og i den anledning er det på sin plass å si noe mer om verket, hvordan det oppstod og litt om virksomheten i dag.

“Bonifatiusforeningen” het det til å begynne med. Det startet som en misjonsforening, en tysk, katolsk indremisjon, om man vil, under den hellige Bonifatius’ vern, Tysklands apostel (675-754). Bonifatiuswerk har imidlertid også en annen vernehelgen, br. Konrad, som da han gikk i kloster i 1849, ga en del av det han eide til nettopp Bonifatiusforeningen. Den fromme legbroren hos fransiskanerne som selv stammet fra et 100 % katolsk område, var kjent for sin omsorg nettopp for dem som bodde langt fra kirken.

Småsparernes organisasjon

Helt fra starten av har prinsippet vært legfolk som hjelper legfolk.

Siden 1918 har det vært samlet inn penger til barn i diaspora når tyske barn går til førstekommunion

Formålet har vært å støtte misjonen og de troende i diaspora. Det var opprinnelig den tyske diaspora det var snakk om, katolikker i området mellom elvene Elben og Oder i den østlige delen av Tyskland, men i 1974 ble det utvidet til å også gjelde katolikker i Norden. I 1995 ble det ytterligere utvidet mot Baltikum, nærmere bestemt Estland og Latvia.

Solidaritet er et stikkord for Bonifatiuswerks arbeid, hjelp til selvhjelp et annet. Det gis støtte til prosjekter av ulike slag: bygging og renovering av kirker og menighetsbygg, ungdoms- og utdanningshus, katolske skoler og barnehager, barne- og ungdoms-sjelesorg, sosialt-karitative prosjekter, utdanning av prester og ulike pastorale aktiviteter. Det gis støtte til innkjøp av minibusser til menigheter i utkanten som kan benyttes til å hente eldre til kirke, og barn og unge

til undervisning. Dessuten finnes noe som heter Diaspora-Kinderhilfe som årlig bidrar med ca. 3 millioner euro til hjem for mødre og barn, for gatebarn, til barnehospitaler med mer. Initiativene og satsingsområdene er tallrike.

Norge og de andre nordiske land kom for alvor inn under Bonifatiuswerks vinger på midten av 1970-tallet. Antallet katolikker i Norge hadde vokst langsomt frem til begynnelsen av 1970-tallet. I 1972 var det 10.000 katolikker i Norge – et tall som steg kraftig på 70- og 80-tallet med innvandringen fra Sørøst-Asia og Øst-Europa – især Vietnam og Polen. Siden den gang er tallet mer enn femdoblet, i tillegg kommer alle utenlandske arbeidere som er her for kortere eller lengre tid. Bonifatiuswerk har bidratt med anselige midler til kirkebygg og forsamlingslokaler, presteleiligheter og klostre.

Det har hele tiden vært smågiverne som bidrar. Per i dag er det ca 150.000 faste givere som bidrar med månedlige eller årlige beløp. Videre er det egne kollekt og innsamlinger som tas opp ved særlige anledninger. Siden 1918 har det for

eksempel vært samlet inn penger til barn i diaspora når tyske barn går til førstekommunion, og konfirmanter tar del i solidaritetsaksjonen “Mithelfen durch Teilen”. Og det er ikke bare legfolk som hjelper legfolk, men også prester som hjelper prester, idet tyske prester gir et fast bidrag til sine kolleger i nord.

Menneskene viktigere enn pengene

Men det er ikke bare penger det dreier seg om, det er ikke engang primært penger det dreier seg om, men å spre Evangeliet, styrke og gjøre det glade budskap kjent blant mennesker i vår tid. Flere misjonsinitiativer rettes derfor mot tyske katolikker. Tyskland er, i likhet med de fleste vestlige land, en ny misjonsmark. Derfor er Bonifatiuswerks virksomhet også en “indremisjon”. Det faktum at troende mennesker, uansett kirketilhørighet, snart er i mindretall

Norge var sterkt representert på symposiet blant annet ved begge biskopene, Norges Unge Katolikker og Kateketisk Senter. Sr. Hildegard fra Lunden kloster og Kristine Dingstad fra OKBs informasjonsavdeling var med utenfor bildet.

Fra underholdningen: Biskop Eidsvig tryller bort Sr. Hildegards ring.

overalt i Vesten, gjør at virksomheten også rettes innover i egne rekker. Slik har man for eksempel utviklet en "nyfødtgave" og en "trosryggsekk" til unge voksne dåpskandidater. En tredjedel av innbyggerne i Tyskland har ingen kirketilhørighet, og i visse områder av det forhenværende Øst-Tyskland er omkring 80% udøpt. I overskuelig fremtid vil de fleste kristne – uansett konfesjon – være i mindretall i de store byene. Sånn sett vil de fleste europeiske kristne etter hvert leve i diaspora, også i det som tidligere var kristne kjerneområder i Europa. Snart er vi med andre ord alle "utkantkatolikker"!

På denne bakgrunn uttaler Bonifatiuswerks generalsekretær, Msgr. Austen, at verkets hovedvirksomhet er å gi mennesker "smaken

Veien videre

Bonifatiuswerk benytter jubileet til å gjøre opp status og tenke fremover. Mye endres når diasporasituasjonen tiltar for store deler av Kirken i den vestlige verden. Kirkens misjonerende oppdrag i denne situasjonen var tema for et symposium i slutten av september. Hvordan reagere tidsmessig på menneskenes religiøse lengsel? Må ikke selve begrepet "tros-diaspora" defineres på ny når kirke og samfunn gjennomgår en slik dyp forandringsprosess? Målet er å søke realistiske perspektiver på fremtiden, og ikke henfalle til resignasjon og klage.

Selv om vi forbinder Bonifatiuswerk med de store prosjektene, understreker Msgr. Austen at det alltid er den enkelte det gjelder. Utfordringen er

“ snart er vi alle utkantkatolikker

for Evangeliet". Og deres bidrag til diasporamenighetene er å styrke dem i deres sendelse i verden, hjelpe dem til å skape pusterom for troen, og ruste opp både menigheter og enkeltpersoner for deres misjonsoppdrag, styrke dem i deres selvbevissthet, og samle og utvikle dem åndelig, pastoralt og institusjonelt for dette oppdrag. "Vi bidrar fremfor alt der hvor vi kan styrke kristne i å være fyrtårn for troen!"

den samme for alle kristne: å vise utad hva vi tror i vårt indre. Men denne utfordringen er større for "utkantkatolikken", fordi det i diaspora i enda større grad kommer an på den enkelte.

Msgr. Austen

Jeg er ialt med 85 Jahre in Pflege
 begehre sind nicht mein selbst aber Gott
 segne die Arbeit der Kirche heute
 mein Dankes, also bitte malig
 1.000,- Euro
 Für Ihre großen Aufgaben mein volles
 in Ihnen Kraft und Mut sind
 alle für Sie
 Gottes Gnade und Segen
 mit herzlichem Gruß
 N.N.

En trofast velgjører sendte nylig dette brevet til Bonifatiuswerk: "Før jeg flytter på pleiehjem og ikke lenger kan disponere penger, sender jeg dere i dag det jeg har spart opp, altså for siste gang, 1000 Euro. Jeg ønsker dere kraft og mot til å utføre deres store oppgaver, og ber for dere om Guds nåde og velsignelse. Hjertelig hilsen N.N."

Lunden-galla

en dronning verdig

Tekst og foto: Kristine Dingstad

Det var en festaften av dimensjoner da rundt 400 mennesker var samlet til Lunden-galla i Trefoldighetskirken i Oslo den 2. oktober, til inntekt for Lunden Klosters renoveringsprosjekt. Blant kveldens gjester var selveste H.M. Dronning Sonja, som er mangeårig venn av klosteret.

H.M. Dronning Sonja fikk en hjertelig velkomst av sr. Anne-Lise og biskop Kvarme.

INITIATIVTAGERE og arrangører var Kjetil Bang-Hansen, skuespiller og regissør, og Knut Vollebæk, tidligere utenriksminister og ambassadør, godt hjulpet av Ole-Edvard Reitan, tidligere daglig leder i Kirkelig Kulturverksted.

De kontemplative nonnene deltok alle ved gallaen og fikk oppleve et flott musikalsk og kulturelt program, ved jazzsangerinnen Solveig Slettahjell, sangeren Stephen Brandt-Hansen, skuespiller Svein Tindberg, komponist og pianist Wolfgang Plagge og p. Arnfinn Haram OP. Biskop Ole Christian Kvarme (Dnk) og Bernt Eidsvig, samt tidligere byrådsleder Erling Lae, bidro med varme og humoristiske hilsener. For mange var kveldens høydepunkt da sr. Anne-Lise, Lundens priorinne, ble intervjuet av Anne Grosvold – og fokuserte på den overstrømmende

gleden ved et kontemplativt klostertliv. Arrangører og bidragsyttere stilte alle gratis opp for nonnene, og andre donerte kirkeutlån, blomster og diverse.

Renoveringsprosjektet

Kveldens inngangsbilletter gikk i sin helhet til klosterets renoveringsprosjekt, som allerede er godt i gang. Ønsker du å gi ditt bidrag til det nødvendige arbeidet, er klosterets kontonummer **6092.06.04687**. Gaven kan også gis med skattefradrag – ta eventuelt kontakt på e-post: kloster@lunden.katolsk.no. Du kan dessuten følge prosjektets progresjon på <http://lunden.katolsk.no/>.

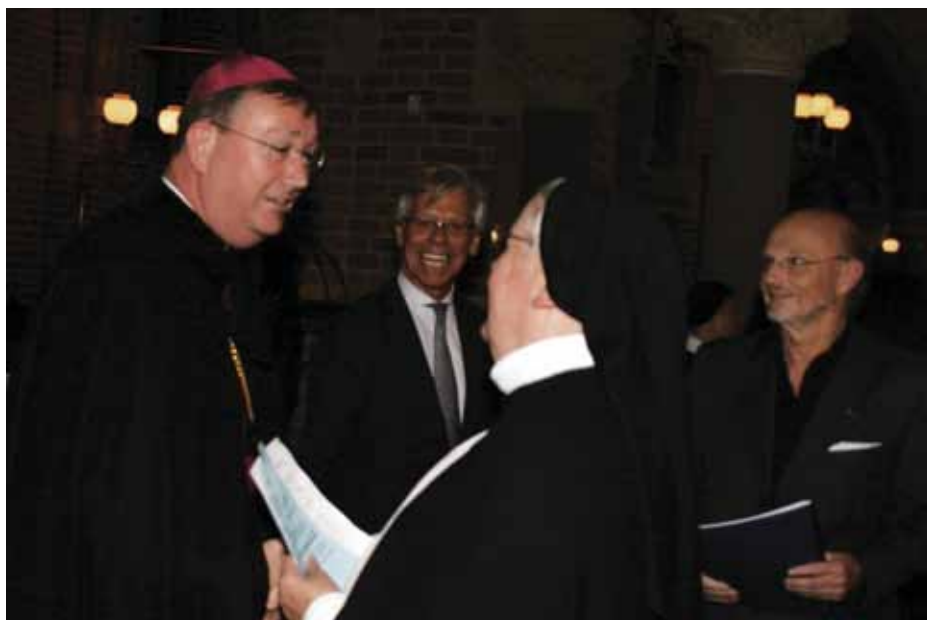
Kveldens konferansier var Kjetil Bang-Hansen.

Over: Anne Grosvold intervjuet sr. Anne-Lise om livet som nonne.

Øverst: Blant kveldens artister som veldedig stilte opp for nonnene, var jazzsangerinnen Solveig Slettahjell.

Søstrene tok selv imot alle gjester, deriblant biskop Eidsvigs. I bakgrunnen ser vi kveldens initiativtagere og arrangører, Knut Vollebæk og Kjetil Bang-Hansen.

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender*

- 23-25/10 Pastoralrådsmøte i Oslo katolske bispedømme
 - 26-28/10 I Trondheim
 - 01/11 Innsettelse av p. Frode Eikenes som sogneprest i St. Ansgar menighet
 - 02-13/11 Ferie
 - 14-15/11 Norsk katolsk bisperåd møtes i Roma
 - 17-18/11 I Trondheim
 - 19-23/11 Møte med tribunalmedarbeidere i London
 - 26/11 Katolsk-luthersk samtalegruppe
 - 29-30/11 Visitas i St. Torfinn menighet, Hamar
 - 03-06/12 Vert for kardinal Foley med følge (stormester for Ordenen av Den Hellige Grav i Jerusalem)
- Øvrige dager i desember reservert for kontorarbeid.

*Åjour per 24.09

Svein Tindberg fremførte historier fra Markusevangeliet.

Norge

Velsignelse av mariastatue på Lillestrøm

I nærvær av flere hundre fremmøtte kunne biskop Bernt Eidsvig den 22. august, festen for Marias dronningverdighet, velsigne den nye mariastatuen i St. Magnus menighet, Lillestrøm. Statuen står sentralt i den nyanlagte "Mariahagen". Ideen til prosjektet ble lansert av menighetens vietnamesiske komité i 2005, og svært mange, både i og utenfor menigheten, har bidratt praktisk og økonomisk. Grunnsteinen for mariahagen ble nedlagt 21. september i fjor. Mer informasjon og mange flotte bilder finnes på lillestrøm.katolsk.no.

-HHØ

Billedgallerier fra sommerens løfteavleggelse

Billedgalleriene fra fire av løfteavleggelsene i august foreligger nå i sortert og komplettert stand på katolsk.no. Man kan se fyldige gallerier fra sr. Marie Thérèse OSCs høytidelige løfter 1. august, sr. Maria-Elisabeth OPs høytidelige løfter 14. august, sr. Karolina CSSEs evige løfter 22. august og sr. Hedvig Sophie OCDs høytidelige løfter 29. august. Bildene finnes under <http://galleri.katolsk.no>.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (8. september 2009)

Rapport fra møte i Norsk Katolsk Bisperåd

Biskop Berislav Grgic, og biskop Bernt I. Eidsvig Can.Reg., biskop av Oslo og apostolisk administrator av Trondheim, var samlet i Oslo 20. - 21. august for møte i Norsk Katolsk Bisperåd. Dette var første møte i rådet siden biskop Grgic ble bispeviet 28. mars 2009 og overtok ansvaret for Tromsø stift, og biskop Eidsvig overtok ansvaret for Trondheim stift 8. juni i år. I løpet av møtet diskuterte biskopene bl.a. bisperådets videre arbeid, den nasjonale liturgikommisjon og et nasjonalt religionspolitisk utvalg, feiringen av Olsok og kirkebladet "Broen".

Biskopene besluttet at det før jul skal etableres en nasjonal liturgikom-

misjon og et nasjonalt religionspolitisk utvalg, begge med medlemmer fra alle tre stift.

Biskopene vil arbeide med i større grad å gjøre feiringen av Olav den Hellige, Norges evige konge, til en nasjonal feiring som inkluderer alle tre stiftene. Derfor vil begge biskopene delta ved Olsok-markeringen i Trondheim i 2010, og i forkant fremme valfarten til Trondheim og Stiklestad i stiftene.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (2. september 2009)/Broen

Fem unge vietnamesere begynte postulatet hos St. Josephsøstrene i Oslo

Lørdag den 19. september begynte fem unge kvinner i postulatet hos St. Josephsøstrene på Grefsen. Dette er første trinn i klosterutdanningen. Denne gledelige begivenhet ble feiret gjennom en enkel seremoni i nærvær av alle søstre i provinsen.

De fem postulantene Teresa, Catarina, Elisabeth, Maria og Anna har allerede levd som kandidater i vel et år i den norske ordensprovinsen. I denne tiden har de fått en del erfaringer fra klosterlivet og det norske samfunnet. Postulantene kommer fra Vietnam. De bringer en ny nasjonalitet til St. Josephsøstrenes internasjonale kongregasjon, som er spredt over alle kontinenter. Kongregasjonens medlemmer kommer fra forskjellige land og kulturer. Det faller naturlig at våre postulanter, med sin rike vietnamesiske kultur, kommer til et flerkulturelt miljø og utvider og beriker det med sin bakgrunn.

Vi ønsker våre postulanter en god start på klosterlivet, og ber om Guds rike velsignelse for dem og deres familier.

-www.stjoseph.no

Høyesterett avviser anke i "Hamar-saken"

Høyesteretts ankeutvalg har den 2. september 2009 enstemmig avslått anken fra en katolsk ordensprest som tidligere har virket i Oslo katolske bispedømme. Dette betyr at Borgarting lagmannsretts dom av 10. juni 2009 i den såkalte Hamar-saken (se tidligere numre av *Broen*) blir stående og at Høyesterett ikke ser behov for å korrigere den på noe punkt.

"Jeg er svært lettet over Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse og bestemmelse. Vi har nå fått en prinsipiell bekreftelse på at Kirken, ifølge norsk lov, har rett til indre selvstyre. Dette er således en viktig dom ikke bare for Den katolske kirke i Norge, men for alle trossamfunn i landet. Saken har vært en stor belastning for bispedømmet, både menneskelig og økonomisk. Det har ikke minst vært en påkjenning for den aktuelle pateren og for menigheten på Hamar. Jeg håper og ber nå om at sårene må gro i menigheten og at pateren vil bruke tiden fremover til å gjøre opp sitt mellomværende med sin orden. I den grad vi kan, vil vi gjerne hjelpe ham med dette," uttaler biskop Bernt Eidsvig den 9. september.

Det var i januar 2008 at pateren saksøkte bispedømmet ved biskopen for brudd på arbeidsmiljøloven. Den aktuelle ordenspresten ønsket ikke å forlate sogneprestembedet på Hamar, etter først å ha blitt kalt til annen tjeneste i bispedømmet og deretter av sin provinsial tilbake til Polen.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (9. september 2009)/Broen

Nordisk priorinnemøte på Tautra

Den 21.-25. september møttes priorinnene fra de kontemplative klostrene i de fem nordiske land på Tautra. Møtet ble ledet av sr. Emma Martensen CSJ fra Stella Matutina i København, og fellesspråket var engelsk. Temaet for møtet var: "Kommunitetslivet og kommunikasjon i håpets tegn." Vi drøftet også tilbudet som er kommet fra Vatikanets kongregasjon for or-

densfolk om at vi skal konstituere oss juridisk. Vårt første møte var i Vads-tena i 1985, og vi kalte vår informelle sammenslutning "MiN", dvs. "Monialer i Norden." Det er blitt tradisjon å arrangere møter hvert annet år. I alt er vi 13 kontemplative klostre i Norden fra forskjellige monastiske ordener, åtte av dem var representert på møtet. Tilstede var også p. Pascal-René Lung OP, som er biskoppelig vikar for de gudviiede i Sverige, og vi hadde også besøk av våre brødre i Munkeby kloster.

*Sr. Rosemary OCSO og sr. Anne-Lise OP
Melding fra MIN (26. september 2009)*

Mikkelsmess i Norges nordøstligste by

I sammenheng med Mikkelsmesse (festen for erkeenglene Mikael, Gabriel og Rafael) i Vardø, feiret p. Dariusz Banasiak søndag kveld, den 27. september, messen i den fine lutherske kirken i Vardø sammen med veldig få katolikker, men desto flere protestanter - blant dem en stor gruppe av årets konfirmanter fra Den norske kirke, som ville se hvordan katolikker feirer messen.

En gang i året kjører p. Dariusz den lange strekningen rundt Varangerfjorden til Mikkelsmesse for å bringe

P. Dariusz Banasiak og Oddvar Mikalsen.

Guds ord til den eneste (registrerte) katolikken der, Oddvar Mikalsen, og til alle andre som vil ta del i Den hellige messe.

Årets messe fikk en fin ramme i den vakre kirken og ble beriket med orgelmusikk, noe som ikke er så selvfølgelig her i nord hvor messen ofte blir feiret i private stuer hos våre katolikker, på grunn av manglende andre muligheter.

For noen år siden ble Mikkelsmess i Vardø markert i samarbeid med den norske, katolske og ortodokse kirken og Frelsesarmeen med gudstjenester, messe, konserter, utstillinger og flere andre aktiviteter. Dessverre er interessen for dette minket med årene. I år omfattet programmet gudstjeneste i Den norske kirke, katolsk messe og en barnekunstutstilling.

*-Heidi Aulfes (1. oktober 2009)
Foto: Heidi Aulfes*

Utenriks

Ny biskop av Finland

Biskop Teemu Sippo av Helsinki.

Helsinki 2. juli 2008, etter biskop Józef Wróbel's utnevnelse til hjelpebiskop av Lublin, Polen. I løpet av sine over 30 år som prest har p. Sippo tjenestegjort som kapellan, sogneprest i domkirken, informasjonssjef i bispedømmet og siden 2004 som biskoppelig vikar for økumenikk.

Den katolske kirke i Finland har rundt 9000 troende.

-AD

P. Teemu Sippo SCJ ble ordinert til biskop av Helsinki, Finland, lørdag den 5. september. Sere-

monien fant sted i en stappfull innleid Åbo lutherske domkirke.

P. Sippo ble bispedømmeadministrasjon i Helsinki 2. juli 2008, etter biskop Józef Wróbel's utnevnelse til hjelpebiskop av Lublin, Polen. I løpet av sine over 30 år som prest har p. Sippo tjenestegjort som kapellan, sogneprest i domkirken, informasjonssjef i bispedømmet og siden 2004 som biskoppelig vikar for økumenikk.

Visitas av kvinnelige ordenssamfunn i USA

Da Vatikanet tidligere i år annonserte planene for en apostolisk visitas til de amerikanske kvinnelige ordensfellesskap, skal overraskelsen å ha vært stor blant mange av dets medlemmer. Prefekt for Kongregasjonen for institutter for konsekret liv og Selskaper for apostolisk liv, Franc Rodé, utpekte Mary Clare Millea, generalpriorinne for en aktiv kongregasjon, til å lede visitasen, den første kvinne i historien utpekt av Vatikanet til en slik oppgave.

"Intensjonen med denne visitasen er å oppmuntre og styrke de apostoliske fellesskap av kvinnelige ordener, med den enkle begrunnelse at disse er en integrert del av livet til hele Den katolske kirke, i USA og overalt", har Millea uttalt. Hun publiserer informasjon om visitasen, inkludert grunnlagsdokumenter og spørreskjemaer, fortløpende på de offisielle nettsidene apostolicvisitation.org.

I følge Anna Acro fra "The Catholic Herald" blir det for snevert å vurdere visitasen som en slags stillingskrig mellom de med og uten ordensdrakter, eller Vatikan-tro versus amerikanske progressive krefter. Mye av omtalen og motsetningene er allikevel preget av disse to frontene. Visitasen begynte i januar 2009 og avsluttes i løpet av 2010. Den omfatter ikke kontemplative klostre.

I tillegg til denne visitasen, er det blitt kjent at Kongregasjonen for Troslæren skal foreta en læremessig vurdering av organisasjonen "Leadership Conference of Women Religious" (LCWR), som representerer mer enn 90 % av alle kvinnelige ordenssamfunn i USA.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); AD (28. august 2009)/Broen

Ny generalsuperior hos maristene

Maristenes generalkapittel, som fant sted i Roma i september, valgte den 10. september 2009 p. John Hannan som ny generalsuperior. P. Hannan er født i Limerick (Irland) i 1943, avla første løfter i 1963 og ble presteviet i 1968. Han har gjort tjeneste i utdannings-, skole- og rettsvirksomhet, var provinsial i Irland i to perioder og siden 2008 provinsial for den nye forente europeiske provinsen.

Melding fra Maristpatrene i Norge (10. september 2009)

Norden: To nye hyrdebrev på trappene

Under sitt møte i Tallin 18.-23. september ferdigstilte Den nordiske bispekonferanse to hyrdebrev, hvis engelske titler er bekjentgjort: *About the holiness of the Sunday* og *the Catechumenate of adults*. Hyrdebrevene skal leses opp i alle katolske kirker i Norden.

Biskopene anbefalte også det islandske missalet og en ny dansk oversettelse av ritualet for begravelse. Begge disse sendes til Roma for endelig godkjenning.

Biskopene ble enige om nye retningslinjer for utdanning og åndelig formasjon av permanente diakoner og uttaler at de ser frem til den nordiske familiekongressen neste år (se annonse annensteds i bladet). Sr. Anna Mirijam Kaschner CPS ble valgt til sekretær for bispekonferansen og biskop Bernt Eidsvig til medlem av konferansens permanente råd.

Bispekonferansens neste møte er 19.-27. mars 2010, i forbindelse med deres "Ad limina"-besøk i Roma.

Melding fra Den nordiske bispekonferanse (23. september 2009)/Broen

Innkaller til bispesynode for Midtøsten

Pave Benedikt annonserte nylig at han innkaller til en bispesynode for Midtøsten, for å sette fokus på de mange prøvelsene til de kristne minoritetene i området. Paven skal ha bestemt seg for å arrangere synoden under sin pilegrimsreise til Det hellige land tidligere i år.

Temaer for synoden blir blant annet masseutvandringen av kristne fra land som Irak, Libanon og det hellige land, behovet for en løsning på Den israelsk/palestinske konflikt, men også kirkens interne harmoni og styrke i området.

Synoden avholdes 10.-24. oktober 2010.

CNA - Catholic News Agency (21. september 2009)

Kina: Kardinal Zen ber om løslatelse av biskoper

Den 1. oktober markere Folkerepublikken Kina sitt 60-årsjubileum. Kardinal Joseph Zen har i denne anledning oppfordret myndighetene i

Beijing til å åpne for religionsfrihet og demokrati.

Kardinalen oppfordrer spesielt regimet til å løslate de fengslede katolske geistlige fra "undergrunnskirken", anerkjenne Den katolske kirkes autonomi fra kommunistpartiet og samtidig åpne for samtaler med Den hellige stol, med det mål å opprette diplomatiske forbindelser.

AsiaNews; Andreas Dingstad (24. september 2009)

Kanada: Biskop tiltalt for besittelse av barnepornografi

Biskop Raymond Lahey av Antigonish i Nova Scotia, som i september 2009 trakk seg fra sin stilling etter å ha kommet til enighet om et forlik på 13 millioner dollar til misbruksofre i sitt bispedømme, er nå tiltalt for besittelse og import av barnepornografi. Kanadisk politi skal ha funnet barnepornografi på biskopens bærbare PC, under en tilfeldig stikkprøve på flyplassen i Ottawa den 15. september.

Erkebiskop Anthony Mancini av Halifax, Nova Scotias fremste geistlig og nåværende apostolisk administrator av bispedømmet Antigonish, sier i en pressemelding onsdag 30. september at han fikk vite om anklagene mot Lahey gjennom media. "Jeg er sjokkert og trist av disse rystende nyhetene. Dette er en fryktelig tid for prestene og menneskene i bispedømmet Antigonish," sier erkebiskopen.

Lahey meldte seg til politiet i Ottawa den 1. oktober, sammen med sin advokat, etter å ha vært etterlyst i flere dager. Den tidligere biskopen av Antigonish ble deretter løslatt mot kausjon på strenge betingelser. Rettshøringen er satt til 4. november, hvor Lahey vil bli tiltalt for besittelse og import av barnepornografi. Han skal ifølge CTV News i mellomtiden oppholde seg i et kloster i New Brunswick. Biskop Raymond Lahey er 69 år gammel. I 1986 ble han utnevnt til biskop av Saint George i Newfoundland, før han i 2003 ble forflyttet til bispedømmet Antigonish i Nova Scotia.

(AD, 2. oktober 2009)

Paven besøkte Tsjekia

DEN 26.-28. SEPTEMBER var det klart for Benedikt XVI's 13. utenlandsreise, denne gangen til Tsjekia, som i år markerer 20 år siden kommunismens fall. Ved en folketelling i år 2001 ble det registrert at 59 % av tsjekkere ikke er medlem av noe trossamfunn. Landet regnes derfor av mange som et av de aller mest sekulariserte i Europa. På tross av dette har landet rundt 3.3 millioner katolikker, som utgjør ca. 31,7 % av befolkningen.

"Den kreative minoritet"

Den katolske kirke bør fungere som "en kreativ minoritet" i dagens sekulære samfunn, uttalte Benedikt i et intervju til medfølgende journalister om bord på flyet til Tsjekia. Den hellige far hevdet at det er de "kreative minoriteter som avgjør fremtiden". "Den katolske kirke må se på seg selv som en kreativ minoritet med en arv av verdier som ikke tilhører fortiden, men som i høyeste grad er en levende og relevant kraft, som må realiseres og presenteres i den offentlige debatt". Verdien av den kristne arv, og Europa som et åndelig hjemland kjennetegnet av frihet og kristne verdier, er temaer som gikk igjen i mange av Benedikts taler under besøket.

"Kristi kjærlighet er vår styrke!"

Over 120 000 mennesker, mange i tradisjonelle lokale folkedrakter, hadde møtt frem da paven feiret messe på flyplassen i Brno, Tsjekias nest største by. Under en ungdomsmesse på sin siste dag i landet, talte Den hellige far til tusenvis av valfartende ungdommer, og proklamerte: "Dere er kirkens håp!".

Positive medier

Alle pавens offentlige opptredener ble sendt live på tsjekkisk TV, og kommentatorer betegner tonen mellom paven, presidenten og myndighetsrepresentanter som svært god. Kirken berømmes også for å ha bidratt til kommunismens fall for 20 år siden.

-AD

Verste flommen på over 50 år på Filippinene

Lørdag 26. september traff tyfonen "Ketsana" kysten av Filippinene. Dette har ført til den verste flommen i landet på over 50 år. Hardest rammet er hovedstaden Manila og områdene rundt. Skadene er svært omfattende med tusener av hjem ødelagte etter herjingene. Over 250 mennesker er bekreftet døde. I følge Caritas Norge ble 80 % av hovedstaden liggende under vann.

Caritas Manilas over 5000 frivillige hjelpere bistår nå de berørte i de mange evakueringsssentrene som er opprettet i katolske skoler og kirker. Caritas Filippinene distribuerer mat og nødhjelpsartikler, og satser i første omgang på å kunne hjelpe 10 000 berørte familier.

For å støtte Caritas Filippinenes arbeid blant de flomrammede, kan du overføre valgt beløp til bankkonto 8200.01.93433.

Merk med "Flom Filippinene".

Fra biskop Berislav Grgic' kalender*

31/10	Heggelia Kapell (Bardufoss): Hl. Messe
1/11	Vår Frue kirke i Tromsø: Hl. Messe
4/11	Tromsø: Årsrequiem for biskop Gerhard Goebel
7-12/11	Roma: Verdenskongressen for migranter
13/11	Roma: Collegio Croato
14/11	Roma: Norsk Katolsk Bisperåd
15/11	Roma: Collegio Croato
22/11	Narvik: Kristi Konge Fest
8/12	Tromsø: Vår Frue kirke: Hl. Messe, Jomfru Marias uplettede unnfangelse

*Åjour per 23.09

St. Olav forlag 2009:

Katolsk kalender 2010

Kr. 149
ISBN 978-82-7024-219-1

Kirkeåret er et av Kirkens fremste pedagogiske midler for troslivet. For at katolikker enklere i hverdagen skal kunne følge med på kirkeårets gang, presenterer St. Olav forlag en katolsk veggkalender for år 2010, med markering av helgendager og liturgisk kalender. Kalenderen, som er i tilnærmet A3-format, er illustrert med meditative naturfotografier og korresponderende bibelvers for hver måned. Perfekt til både private hjem og kirkelige institusjoner/kontorer – og som julegave når den tid kommer. Kalenderen kommer for salg i eller via St. Olav bokhandel fra 15. november 2009 og trykkes i et begrenset opplag.

Min første aftenbønn

Kr. 79.-
ISBN 978-82-7024-216-0

I denne lille boken, produsert i slitesterk og barnevennlig kartong, presenteres et forslag til aftenbønn som katolske foreldre kan be med sine barn.

De enkelte bønnene er hentet fra både felleskristelig og mer spesi- fikk katolsk arv. Aftenbønnplanen starter med korstegnet, deretter tak- kesangen *Kjære Gud, jeg har det godt*, med etterfølgende *Fader Vår*, *Hill deg, Maria*, *Ære være* og til slutt san- gen *Nå lukker seg mitt øye*. Bønnene er illustrert med vakre bilder av Fra Angelico, som fascinerer både barn og voksne.

Biskop Eidsvig anbefaler boken til katolske foreldre og faddere med ordene:

Jesus sier: "Jeg er verdens lys. Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys." Dette livets lys, som skal lede barnet gjennom livet, blir tent i dets hjerte ved dåpen. Det er foreldre og fadders oppgave å hjelpe barnet til å holde lyset brennende. I denne lille boken presenteres et forslag til aftenbønn, som man kan be med barnet de aller første årene."

Tegner man abonnement i Dåps- klubben *Katolsk Tripp Trapp* (se www.katekese.no), er aftenbønn- boken del av en gratis velkomst- pakke. Boken er imidlertid også å få kjøpt i, eller kan bestilles fra, St. Olav bokhandel (bokhandel@katolsk.no, www.stolavbok.no, 23 21 95 55).

Nasjonalsjelesorgen

Av Margareta Tumidajewicz

I forrige nummer presenterte vi Oslo katolske bispedømmes nye avdeling for informasjon, publikasjon og media. Nå er turen kommet til kontoret for nasjonal sjelesorg. Men hva er egentlig en nasjonalsjelesørger?

EN NASJONAL SJELESØRGERS arbeid er på mange måter likt det en sogneprests utfører. Han reiser rundt for å holde messer og høre skriftemål, han foretar hjemmebesøk med samtaler eller bønnegrupper, han besøker sykehus og fengsler, underviser ekteskapskurs og katekese, besvarer e-post og skriver preken. Det som skiller ham fra en sogneprest eller kapellan, er først og fremst at han ikke har noen menighet. En sjelesørger i bispedømmet arbeider med en nasjonal gruppe. Han har ikke annet apparat rundt seg enn avdelingsadministrasjonen og eventuelle frivillige medhjelpere. Men hvem er så denne nasjonale gruppen han jobber med?

Uensartede grupper

De nasjonale gruppene er sammenslutninger av katolikker fra andre land i verden som mer eller mindre fast oppholder seg i Norge og tilhører Kirken her. Noen grupper er løse, basert på personlige forbindelser til presten og hverandre, mens andre er organiserte enheter med råd, styre og arbeidsprogram. Aktiviteter kan bestå av ungdomsmøter, bønn, dans, diskusjonsgruppe, Anonyme Alkoholikere-gruppe, foredrag og kurs – gruppene har ulike behov og ulike fokus.

For noen er identitet det viktigste elementet for virksomheten – Kirken er en naturlig plass for ivaretagelse av språket, historien og kulturen til hjemlandet. Dette er viktig for første

generasjons innvandrere, så vel som for deres barn som kanskje aldri har bodd andre steder enn i Norge. For andre er det samholdet gruppen i mellom, og informasjonen om det nye landet som er viktig. Det de har til felles, er at alle møter Kirken ut fra egne forutsetninger. Nasjonal sjelesorg ivaretar deres nasjonale hensyn i den store helheten – i verdenskirken. Identitet uttrykkes gjennom nasjonale ikoner og fester, sang og dans eller bare messen på det språket de kjenner best. For mange innebærer dette en trygg havn og en støtte. Målet med innvandrersjelesorg er å gi grupper innvandrede katolikker en nærhet til Kirken på egne premisser.

Kontoret og de faste sjelesørgerne

Prestenes arbeid samordnes av p. Carlo Le Hong Phuc – koordinator for nasjonal sjelesorg. Ansvarlig for administrasjon og prosjektarbeid er Margareta Tumidajewicz – rådgiver for nasjonal sjelesorg.

Kontoret har primært tre roller: å holde kontakt med de nasjonale prestene på vegne av biskopen og bispedømmets administrasjon, å være de nasjonale prestenes stemme inn mot bispedømmets administrasjon og biskopen, samt å holde kontakt utad – mot presse, forskningsinstitusjoner, ulike råd og statlige organer.

For å sikre sjelesorg til nasjonale grupper som er spredt over hele

landet, må kontoret og de sentralt baserte prestene holde oversikt over behovene rundt om i landet. Kontoret har som mål å kunne spille en koordinerende rolle også i regionale ordninger, men det er mye som fortsatt gjenstår før dette er en realitet. Foreløpig er det etablert kontakt med regionene, og kontoret fungerer som en "base" i bispedømmet. Kontorfellesskapet i Akersveien 16a samler de polske, filippinske, spansktalende, tamilske og kroatisktalende prestene under samme tak som administrasjonen. Dermed er det lettere for sjelesørgere og administrasjon å kommunisere, planlegge og koordinere. Kontorfellesskapet gjør det også mulig for besøkende å finne frem til den sjelesørgeren de ønsker å nå – kollegene er til stede og kan hjelpe. Det er også en fysisk nærhet til den katolske kirkens barne- og ungdomsorganisasjon – NUK, til Familiesenteret og Kateketisk senter. Denne nærheten kan på sikt utvikles til et nyttig samarbeid.

Grupper uten fast prest

Det kommer jevnlig besøkende sjelesørgere for å holde messer i bispedømmet for følgende grupper: eritreere, litauere, kaldeere (fra Irak), burmesere og fransktalende afrikanere.

Det er som regel gruppen selv som organiserer seg, og inviterer prester i samråd med Kontoret for Nasjonal sjelesorg. Bispedømmet gjør sitt yt-

terste for å støtte opp om også disse mindre nasjonale gruppene. Etter behov og mulighet, og i samarbeid med biskopen, jobbes det med å rekruttere prester fra utlandet for å arbeide med gruppene på mer fast basis.

Sogneprestene og kapellanene

I tillegg til de sentralt ansatte prester, må man ikke glemme at svært mange sogneprester og kapellaner gjør mye viktig arbeid for nasjonal sjelesorg i sine sogn. Prester som ikke tilhører en av de større nasjonale gruppene, forsøker også å nå ut til katolikker av ulik nasjonalitet i sine menigheter. Noen lærer seg et par ord eller en bønn på ulike språk, andre inkluderer også fremmedspråklige lesninger i messen. På den måten strekker de ut en hånd til en stor del av menigheten, og deres små gester blir ofte møtt med stor glede.

En inkluderende kirke – den sosiale dimensjonen

Kontoret for nasjonal sjelesorg bruker også mye tid på arbeid ut over den rent åndelige dimensjonen av nasjonalsjelesorgen. Sjelesørgerne selv tar aktivt del i dette. Det er viktig at de nasjonale gruppene skal bli hørt, at de skal få så mye kunnskap om Norge som mulig og at de skal kunne bidra med det de kan best. Med støtte fra menighetene, organisasjoner i bispedømmet, og legfolk jobber den nasjonale sjelesorgen for dette gjennom tiltak som kontakt med UDI om au pairordningen, møter i ambassadene for å utvikle strategier for kulturutveksling, aktiv deltakelse i kriminalomsorgen for nasjonale grupper, og hjelp med å gi grupper en stemme i debatter og høringer. De er inne i bildet i forbindelse med aktuelle problemstillinger innen forskning og media – slike som krig og konflikt på Sri Lanka, naturkatastrofer på Filippinene, og levekår for arbeidsinnvandrere i Norge.

Integrasjons- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) bidrar til å styrke lokal integrasjonsvirksomhet gjennom å utlyse prosjektmidler som lokale og landsdekkende organisasjoner kan søke på. Kontoret for nasjonal sjelesorg og Caritas Norge har fått midler til å starte et systematisk informasjonsarbeid for arbeidsinnvandrere rundt om i sine menigheter. Det har

blitt avholdt fire informasjonsmøter i Oslo-området før sommeren, og arbeidet har fortsatt og blitt utvidet til å nå alle deler av landet i løpet høsten. Temaene som tas opp, er relaterte til arbeid, bolig og velferd. Møtene er så langt en suksess med over 460 deltakere og fem involverte etater. Siste nytt fra dette arbeidet er oppstart av pilotprosjekt med kurs rettet spesielt mot polske kvinner, samt en veiledningsordning der polske arbeidsinnvandrere kan få hjelp i administrative saker og diverse samfunnsrelaterte spørsmål.

Subsidiaritetsprinsippet i praksis

Noen kan lure på hva dette arbeidet har med sjelesorg å gjøre. Da erkebiskop Migliore, den hellige stols ambassadør til FN, i år snakket på en FN konferanse om sosial ekskludering, sa han at kvinner, eldre, ungdom, arbeidsløse og migranter må hjelpes gjennom de "rette juridiske, samfunnsmessige og institusjonelle strukturer". I mange katolikkers øyne er nettopp Kirken denne "rette struktur". De søker naturlig til Kirken når de ankommer et nytt land for å møte andre de kan snakke med på sitt språk, rådføre seg med en bekjent eller en prest og kanskje senke skuldrene litt. Kirken er alles, uansett nasjonalitet. Den er trygg og personlig, og det er naturlig at Kirken tar på seg rollen som støttespiller for dem som er nye i landet.

Prinsippet om å finne en løsning nærmest mulig problemet selv kalles i mange sammenhenger subsidiaritetsprinsippet. Som fremmed i et land, er det viktig å ha et sted å møtes, finne råd og veiledning i stort og smått. Her bidrar prester og frivillige over hele Norge for innvandrere fra ulike land. Slik er de med på å overvinne ekskludering og sosial ulikhet gjennom solidaritet og – nettopp – subsidiaritet – de er der for sine trosfeller. Det har i alle år utviklet seg en "sjelesorg i utvidet betydning" gjennom sosiale tiltak som norskkopplæring, skole, hyggetreff, AA-grupper og annet. Kirken er en samfunnsaktør i kraft av de menneskene som bygger den, deres verdier og deres engasjement.

KONTORET FOR NASJONAL SJELESORG

Akersveien 16a
0177 Oslo
Telefon: 23 21 95 49
E-post:
nasjonalsjelesorg@okb.katolsk.no

PRESTENE

Ni prester virker innen nasjonal sjelesorg sentralt i bispedømmet:
Polske: p.Marek Szewczynski, p.Antoni Skrobis, p.Wojciech Kotowski og p.Pawel Wiech
Vietnamesiske: p.Francis Xavier Huynh Tan Hai
Filippinske: p.Amando Alfaro og p.Redentor Molina
Kroatiske: p.Marinko Pervan
Spansktalende: p.Marcelo Jofre
Tamilske: p.Inpanathan Amirthanathan

BISPEDØMMETS NASJONALE SJELESØRGERE I REGIONENE ER:

p. Michael Duong Duy Ngyuen i Kristiansand
p. André-Marie Le Thien Vinh i Porsgrunn, Drammen og Larvik
p. Alan Navales i Stavanger
p. Zygmunt Majcher i Stavanger
p.Dariusz Buras i Bergen/Førde

Gode tilbud i St. Olav bokhandel !

Vi har "A Simple Prayer Book" på engelsk, tysk, fransk, spansk, portugisisk, italiensk og polsk.

Denne inneholder messens gang, rosenkransen og de viktigste bønnene på engelsk, tysk, fransk, spansk, portugisisk, italiensk og polsk.

Kr. 30,-

Kirkens sosiallære

-en veileder for helhetlig menneskelig utvikling og diakoni

Kirkens sosiallære er en del av Kirkens teologi som hører inn under morallæren. Den formulerer en rekke prinsipper, verdier og standpunkter som anvendes på ulike temaer som er grunnleggende for menneskenes liv, utvikling og kall. Sosiallæren er resultat av Kirkens refleksjoner i to tusen år over menneskets eksistens, og den er spesielt de siste hundre år blitt utviklet gjennom ulike sosialencykliker.

SOSIALLÆRENS MÅLSETNING er å tolke virkeligheten som mennesket lever i og å bedømme om denne er i samsvar med, eller er forskjellig fra Bibelens lære om mennesket og dets kall. Målet er å fremme menneskets ukrenkelige verdighet og helhetlige utvikling, som har sitt opphav i at "Gud skapte mennesket i sitt eget bilde, i Guds bilde skapte han det, til mann og kvinne skapte han dem", Gen 1,27.

Forsvaret av menneskets ukrenkelige verdighet og helhetlige utvikling får konsekvenser for hvordan samfunnet må organiseres og hvordan rettigheter og plikter for enkeltindividet og folkegrupper blir utformet. Menneskets ukrenkelige verdighet er en konsekvens av Guds kjærlighet til mennesket. Sosiallæren har denne kjærligheten som sin kjerne, den mottas og gis.

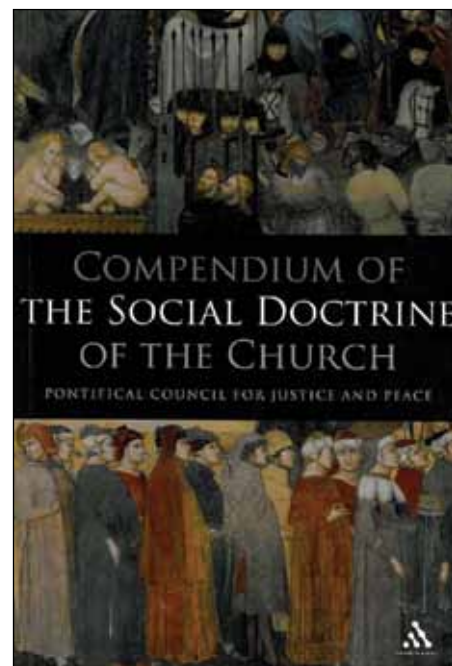
Slik nestekjærlighet er basert på sannhet og rettferdighet, "før man gir bort noe en eier, gir man den andre det som rettmessig er hans". Rettferdighet er et minimumselement i kjærlighet basert på sannhet. Nestekjærlighet er også bygd på prinsippet om "det felles gode". Å elske noen er å ønske denne personens gode. I tillegg til denne personens individuelle gode er det et gode knyttet til det å leve i samfunnet – det felles gode. Dette vårt alles gode, som utgjør enkeltindividet, familien og grupper av folk, er samfunnet. Å streve for dette felles gode er en forutsetning for nestekjærlighet og rettferdighet – for kjærlighet i sannhet. Også prinsippet om solidaritet retter seg til oss med sitt klare budskap;

I de fleste menigheter er diakonalt arbeid hovedsakelig basert på enkelte ildsjelers gode vilje, mens en diakoniplan og struktur mangler. Da blir dette viktige engasjementet sårbart og opphører når ildsjelen gir seg.

solidaritet er en ekte moralsk dyd og ikke en vag følelse av medlidenhet eller bekymring over at så mange mennesker lider. Tvert imot, det er en vedvarende beslutning om å forplikte seg til det felles gode.

Med grunnlag i disse prinsippene tar Kirken standpunkt til "verden av i dag" på blant annet disse områdene: Menneskets helhetlige utvikling og frihet,

dette innbefatter menneskets religiøse dimensjon; familien som arnested for liv, kjærlighet og læring; arbeidets verdighet, med fremheving av arbeid som arena for menneskelig utvikling og retten til organisering; samfunnet som instrument for individet og familien; demokrati og fred; jordens miljø og klima, med klarhet om at jordens ressurser må fordeles rettferdig og forvaltes som et felles gode slik at også kommende generasjoner får ivaretatt sin helhetlige menneskelige utvikling og at klimaet ivaretas på en rettferdig måte.

Sosiallæren og menighetens diakoni
Det er gjennom handling at vi som enkeltindivider og menigheter bærer

troverdige vitnesbyrd om vår tro. Menigheter som ikke har diakoni som sin tredje søyle i tillegg til liturgi og katekese, mangler et vesentlig element og kan fremtre som en "fattig" menighet. Menighetens diakoniarbeid springer ut fra sosiallærens kjerne: nestekjærlighet basert på sannhet, rettferdighet, solidaritet, det felles gode og inkludering. Dette engasjementet utføres i selve menigheten, men også som

“fjernaktivitet” ved å handle overfor mennesker i fattige land som trenger støtte i sin utvikling.

Nestekjærlighet som ikke er almissepregget, krever en god del av oss. Slik nestekjærlighet uttrykt gjennom menigheten forutsetter bevisste prioriteringer og en egnet struktur. I de fleste menigheter er diakonalt arbeid hovedsakelig basert på enkelte ildsjelers gode vilje, mens en diakoniplan og struktur mangler. Da blir dette viktige engasjementet sårbart og opphører når ildsjelen gir seg. Ofte mangler de frivillige tilfredsstillende oppmerksomhet og støtte i sitt arbeid. Med det store antall personer som er nye i Norge, med mange ensomme og en aldrende befolkning, er det nok å gripe fatt i på hjemmebane. Sosiallæren forutsetter at Kirken lokalt tilrettelegger for diakonalt engasjement. Caritas tar dette på alvor og arrangerer kurs, seminarer og veiledningsmaterieell for diakonigrupper i menighetene. Det største hinderet for et velfungerende diakonalt engasjement er mangelen på diakoniplaner.

Sosiallæren og våre forpliktelser

Sosiallæren retter seg til katolikker og alle mennesker av god vilje og viser oss hva det betyr å mennesket er skapt i Guds bilde, og derved har en ukrenkelig verdighet som bare kan ivaretas gjennom helhetlig menneskelig utvikling. Den klargjør at vi har et ansvar for å handle i overensstemmelse med det kall som er nedlagt i oss. Vår handling veiledes av prinsipper som gjør det mulig å analysere sosiale og menneskelige realiteter, å bedømme disse, og å bestemme hvordan det skal handles.

Kirken ønsker at sosiallæren skal føre til en indre fornying av det moderne menneskets verdier og at dette får betydning for måten vi tenker på og livsmønstrene vi velger. I dagens verden er det en kløft mellom evangeliets lære og den alminnelige kultur. Kirken ønsker en ny evangelisering som har som et av sine viktigste elementer bekjentgjøringen av Kirkens sosiallære. Fundament er evangeliets budskap: Gud frelser alle mennesker og hele mennesket i Jesus Kristus. Sosiallæren som sosial evangelisering har som mål å opplyse, stimulerte og støtte menneskets helhetlige utvikling.

I *Gaudium et Spes*, fra Det annet vaticankonsil (1965), heter det at “Det er nettopp vår tro som forplikter oss til å oppfylle våre dennesidige forpliktelser. De som tror at religion består av fromhetsøvelser og tilbedelse alene, og i oppfyllelsen av visse moralske forpliktelser og som mener at de kan delta i jordiske affærer som om disse var helt adskilt fra det religiøse liv, tar også feil. Splittelsen mellom den tro mange bekjenner seg til, og deres daglige liv er en av de viktigste feil i vår tid. Kristne som neglisjerer sine jordiske plikter neglisjerer sine plikter overfor sin neste og Gud, og setter sin evige frelse på spill.” Dette er enda mer aktuelt i dag enn det var i 1965.

Pave Johannes Paul sier i *Sollicitudo Rei Socialis* (1987): “Kirken har tillit til menneskeheten til tross for dens muligheter til det onde, for selv om vi har en arv av synd, er vi skapt i Guds bilde og har derfor en fundamental godhet i oss. Kristus er på en eller

annen måte i enhet med hvert menneske, og Den Hellige Ånd fyller hele verden.”

- Bernt Gulbrandsen

DERSOM DU ER BLITT INSPIRERT

til å bli mer kjent med sosiallæren anbefales heftet “Den katolske kirkes sosiallære” (utgitt av Caritas Norge), “Compendium of the Social Doctrine of the Church” (utgitt av Det pavelige råd for rettferdighet og fred), samt pave Benedikts sosialencyklika “Caritas in Veritate”. Sistnevnte ble presentert i Broen nr 4.

Adventsaksjonen 2009:

Helse i Vietnam

Av Ståle Wilhelmsen

HVERT ÅR I ADVENTSTIDEN samarbeider Norges Unge Katolikker og Caritas Norge om å gjennomføre Adventsaksjonen, hvor Norges Unge Katolikkers lokallag samler inn penger til bistandsprosjekter i regi av Caritas Norge. Informasjon og bevisstgjøring om Nord-Sør-forhold og globale sammenhenger er også en viktig del av Adventsaksjonen.

Adventsaksjonen 2009 har tittelen Helse i Vietnam. Den samler inn penger til et prosjekt Caritas Norge arbeider med i Vietnam for å bedre forholdene for Aids-syke. Prosjektet handler blant annet om å skaffe nødvendig behandling og medisiner til Aids-syke i Vietnam, samt å bygge opp sentre hvor de kan oppholde seg og få en meningsfylt hverdag, i stedet for å bli utstøtt fra samfunnet.

Ved å støtte Adventsaksjonen 2009 kan du være med på å gi disse menneskene et verdig liv. Du kan støtte Adventsaksjonen både ved å stille deg til tjeneste for ungdommene i din lokale menighet, og ved å gi penger. Det er mulig å gi penger både gjennom den lokale innsamlingen og direkte til kontonummer: **3000 16 91410**.

St. Eystein av Nidaros – gigant i norsk historie (I)

Eystein (eller Øystein) Erlendsson var Norges andre erkebiskop og kanskje den mest betydningsfulle kirkeleder i Norge gjennom alle tider. I ettertid huskes han særlig som byggherre for katedralen i Nidaros, politikeren bak den første kongekroning i Norge, den ubøyelige kirkeleder som lyste kong Sverre i bann, og forfatter av *Passio Olavi*, den offisielle kirkelige beretning om Olav den Helliges liv og under.

St. Eystein fra Vestfronten på Nidarosdomen.
Copyright Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider

DET ER IKKE MANGE kilder som omtaler personen Eystein. Sagalitteraturen omhandler hovedsakelig konger og fyrster og de spektakulære hendelser. Det var lite plass til Kirkens menn og deres gjerninger i denne fortellertradisjonen. Geistlige nevnes nærmest som statister hvis de befant seg i begivenhetenes sentrum. Så også med erkebiskop Eystein. Sagatradisjonen knytter ham til salvingen og kroningen av den unge kong Magnus Erlingsson i 1163/64. Ironisk nok er det Eysteins arge motstander gjennom mange år, kong Sverre, som i *Sverres Saga* og *En tale mot biskopene* gir den bredeste, og samtidig overraskende upartiske, omtale av erkebiskopen. Sagaen er ført i pennen av en munk, men er tydelig ikke bare inspirert, men kanskje diktet, av kong Sverre. Kilder av mer biografisk, og selvbiografisk, karakter finnes ikke.

Derimot finnes ganske mange dokumenter og aktstykker av stats- og kirkerettslig karakter som kan spores tilbake til erkebiskop Eystein og enten er skrevet eller initiert av ham. Han førte også en omfattende korrespondanse med pavestolen og pave Alexander III, hvorav mye er bevart. Denne type dokumenter gir et bilde av erkebiskopens kirkelige og politiske embedsførsel, og i dette ser vi tydelige spor etter en gigant i norsk historie. For å tegne et fyldestgjørende bilde av St. Eystein og hans betydning i egen samtid og ettertid, er det nødvendig å beskrive i grove trekk også det samfunn han virket i. Broen bringer derfor historien om erkebiskop Eystein i tre artikler.

Modernisering av kirke og stat

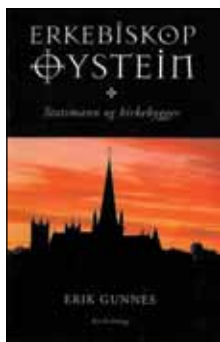
Historikere på 1800-tallet og langt inn på 1900-tallet hadde nokså sprikende oppfatninger av erkebiskop Eysteins rolle og betydning. Det var først i 1938 da kong Magnus' kroningsed og kirkelovutkastet *Canones Nidrosiensis* ble funnet i British Museum, at bitene begynte å falle på plass for historikerne. Da ble

også profilen av Eysteins storhet som kirkeleder og politiker tydeligere. De forskere som i senere tid har levert de fylldigste bidragene til forståelse av erkebiskop Eysteins rolle i norsk historie, er professorene Erik Gunnnes (*Erkebiskop Øystein*, Aschehough 1996) og Sverre Bagge (bl.a. i *Ecclesia Nidrosiensis 1153 – 1537*, Tapir Akademisk Forlag 2003).

Erkebiskop Eysteins betydelige innsats for "moderniseringen" av det norske middelaldersamfunn foregikk på tre områder: Han utviklet det nye erkesetet i Nidaros, og derved Kirken i Norge, til å bli en betydelig samfunnsfaktor og tilpasset norsk kirkeorganisasjon til modellen som var vanlig ellers i Europa. Samtidig etablerte han nær forbindelse til paven og kurien. Det andre området var det statsrettslige og politiske: Han var arkitekt for dannelsen av et enkongedømme, også etter europeisk mønster, og sørget for en tronfølge- og arvelov som brøt dramatisk med den tradisjonelle norske sedvane. Hans bidrag til kirkelovgivningen smettet også over på den sivile lovgivning. Det tredje området kan samles under begrepet kultur og kunst: Da Eystein satte i gang utbyggingen av Kristkirken i Nidaros, der St. Olavs skrin sto, til det vi i dag kjenner som Nidarosdomen, introduserte han europeisk arkitektur og kunst i Norge. Dessuten formidlet han de åndelige og kulturelle strømninger som gjorde seg gjeldende på kontinentet, først og fremst ved lærestedene i Frankrike, og han sørget for at den gregorianske reformbevegelse fikk gjennomslag også i Norge. Eystein Erlendsson fremstår som kanskje den første virkelig lærde mann i Norge.

En ektefødt trønder

Eystein ble født rundt 1120. Historikerne er usikre på om han kom fra storgården Rossvoll i Verdal i Nord-Trøndelag eller en gård med samme navn i Børse i Sør-Trøndelag. Erik Gunnnes bygger opp en solid indisierekke for at Børse er det

mest sannsynlige. Sikkert er at Eystein tilhørte en trøndersk stormannslekt. På farssiden var Eystein firmening av kong Sigurd Jorsalfar og kong Inge Krokryggs far Harald Gille, og

han var direkte etterkommer av Harald Hårdrådes stallare Ulf Uspaksson, islendingen som giftet seg med en søster av kong Haralds dronning Tora. Navnet på Eysteins mor og hennes slekt er ukjent.

Eystein Erlendsson ble født inn i en tid og et land der store samfunnsmessige og sosiale omveltninger var i gang, og der væpnete konflikter og borgerkrigsliknende tilstander herjet landet i nesten hundre år. Kirken

Eystein Erlendsson fremstår som kanskje den første virkelig lærde mann i Norge.

som Olav Tryggvason og Olav den Hellige sådde i norsk jord, hadde slått røtter og spiret til en blomstrende, men ennå skjør plante. Rikskonkedømmet som de to Olaver utviklet på arven fra Harald Hårfagres samlingsverk, hadde også festnet seg, men som institusjon var det svært utsatt, ikke minst på grunn av de tradisjonelle arvefølgerettene fra det norrøne ættesamfunnet.

For mange kongsemner og borgerkrig

Kongens ektefødte sønner hadde arverett til tronen. Men også sønner født utenfor ekteskap var gyldige kongsemner dersom de kunne godtgjøre farskapet eller "bevise" det gjennom såkalt jernbyrd. Dette førte allerede på 1000-tallet til at Norge hyppig fikk samkongedømmer, dvs. at flere kongssønner ble hyldet som konger på tingene. Det at kongene ikke bare skulle arve herskermakten, men også velges på landsdelstingene, skapte grobunn for konflikter.

Et eksempel på hvor katastrofalt det kunne gå, finner vi i Eystein Erlendssons samtid. Disse begivenhetene,

som den senere erkebiskopen kjente godt og delvis deltok i, danner et forklarende bakteppe for hans politikk. Da Sigurd Jorsalfar døde (1130), hadde hans påståtte halvbror Harald Gille allerede meldt sitt arvekrav på den norske trone, men holdt seg i ro til etter Sigurds død. Etter hissige forhandlinger ble Magnus Sigurdsson og Harald Gille samkonger. Men det endte med krig mellom de to og deres tilhengere. Kong Magnus ble i 1135 fanget i Bergen, blindet, lemlestet og internert i klosteret på Nidarholm. Året etter ble Harald Gille drept av sin angivelige halvbror Sigurd Slembe. Før han døde, rakk kong Harald å få biskop Reinald av Stavanger hengt fordi han hadde støttet kong Magnus.

Haralds to mindreårige sønner Inge (Krokrygg) og Sigurd (Munn) ble utropt til samkonger med en gruppe av landets fremste lendmenn som

formyndere. De brukte først tre år på å nedkjempe brodermorderen Sigurd Slembe og Magnus Blinde som Sigurd tok ut fra Nidarholm for å sikre seg støtte fra hans og Sigurd Jorsalfars gamle tilhengere. Det endelige slaget sto utenfor Holmengrå (Hvaler) i 1139. Deretter fulgte noen fredelige år. I 1142 meldte en tredje halvbror, Øystein, sitt komme fra Skottland. Også han ble godtatt som

Han var arkitekt for dannelsen av et enekongedømme og sørget for en tronfølge- og arvelov som brøt dramatisk med den tradisjonelle norske sedvane.

konge ettersom Harald Gille hadde vedkjent seg dette farskapet.

Brødrene delte i praksis landet mellom seg. Sigurd hadde maktbase i Trøndelag, Øystein i Ranrike (Bohuslen) og Inge i Viken. Kong Inges fremste mann var den mektige Gregorius Dagsson (død 1161) på Bratsberg (Skien), men han hadde også en viktig støtte på Vestlandet

i lendmannen Erling Skakke i Etne. De tre kongene virket vel forlikte da de møttes i Nidaros i 1153 sammen med kardinal Nicholaus Brekespear og de norske biskopene for å etablere det nye erkebispesetet. Men det ulmet under overflaten. Tre år senere ble Sigurd og Øystein forlikt etter en strid, og vendte seg sammen mot Inge da kongene skulle møtes i Bergen. Men Inge kom dem i forkjøpet. Sigurd ble drept før Øystein rakk frem til Bergen, og han snudde hjem til Ranrike. Det kom til et slags forlik mellom Inge og Øystein, men fred ble det smått med. Stormenn på hver side tok seg av stridighetene som endte med at kong Øystein ble fanget og henrettet i Bohuslen i 1157.

Tidsvitnet

Eystein Erlendsson opplevde disse dramatiske tiårene på nært hold. Som ung gutt må han ha fått sin grunnleggende presteopplæring ved bispestolen i Nidaros. Han kan ha stått i kaupangen og vært øyevitne til at den blinde og lemlested kong Magnus ble bragt i land på Nidarholm, og at han senere ble hentet derfra av Sigurd Slembe. I følge Sverresagaen satt Eystein på 1150-tallet som sogneprest i Konghelle og var samtidig kong Inges kapellan og fehirde (skattemester). Om disse embedene også førte ham til Nidaros i 1153 i forbindelse med opprettelsen av erkesetet, er uvisst. Der ble stavangerbiskopen Jon Birgisson utnevnt til landets første erkebiskop, og fikk palliet lagt rundt nakken av kardinal Brekespear. I sin tid i Konghelle opplevde Eystein Erlendsson pågripelsen og henrettelsen

av kong Øystein. Det er ikke vanskelig å forestille seg at de voldsomme begivenheter han selv observerte eller hørte om i unge år, influerte på hans senere arbeid med utformingen av Norges statskikk og sivil og kirkelig lovgivning.

(fortsetter i neste nummer)

Du kommer ikke over det – *men du kommer gjennom det*

Tekst og foto: Kristina Solum

I oktober utkom "Du kommer ikke over det – men du kommer gjennom det. En bok om Sorgtjenesten i Fransiskushjelpen". Broen har intervjuet leder for Sorgtjenesten Johanna Lundberg og forfatter Unni Ranheim, som står bak utgivelsen.

– Hvordan ble denne boken til?

U.R.: – Den er skrevet på oppdrag fra styret i Fransiskushjelpen. Dette er for meg den fjerde boken om livet og sorgen og døden – denne gangen mest om sorgen. Jeg er særlig opptatt av historiene bak. Hva den enkelte tenker, ikke hva presten eller psykologen eller Kirken mener om sorgen og døden og livet, men hva vi som enkeltpersoner føler i møte med andre.

– Jeg har sett en fantastisk historie utkrystallisere seg, og det har vært en berikelse og en lærerik prosess. Jeg opplever at Sorgtjenesten står på et solid fundament, og er veldig bevisste i måten de arbeider på. Det har imponert meg. Jeg ville ikke skrive noen "hallelujabok" om Sorgtjenesten, jeg ville tenke kritisk, men jeg fikk se så mye bra! Den viktigste erkjennelsen er nedfelt i tittelen: *Du kommer ikke over det – men du kommer gjennom det*. Jeg kan også trekke frem den ærligheten folk viser overfor hverandre. Å være så naken og hudløs, og så kommer det noen og omfavner deg og løfter deg opp og støtter deg videre. Så kanskje det er blitt en slags "hallelujabok" likevel.

– Det var mange som ville møte meg og fortelle. Det står det respekt av. Det er bra at noen er villige til å synlig-

– Hvem er Sorgtjenestens typiske brukere?

J.L.: – Det er en blandet gruppe som omfatter alle aldre, samfunnslag, yrker og trosretninger. Hvordan de kommer i kontakt med oss varierer, i dag blir de ofte sendt til oss fra sykehus, LEVE (landsforeningen for etterlatte ved selvmord) og andre.

– Vi kaller tilbudet hjelp til selvhjelp eller likemannsarbeid, og det skal ikke forveksles med terapi. Gruppene er ledet av frivillige, ikke profesjonelle terapeuter. Gruppeleder passer på å gjøre det pent, tenne lys, ha dekket bordet og kjøpt inn noe til kaffen. Det er viktig for den gode stemningen. Vi starter gjerne med en runde på hva har skjedd siden sist, dersom gruppen trenger drahjelp i samtalen, men etter hvert går det som regel av seg selv.

– Individuell oppfølging gis bare i begrenset grad og i inntil et halvt år, men om nødvendig kan vi formidle kontakt med andre hjelpere, som psykolog, lege, henvisning til spesialisthelsetjeneste osv.

– Vi synes det er viktig når noen tar kontakt, at de får tilbud om å komme ganske snart, maks tre uker etterpå; at vi ikke sier "ja vi har en gruppe som kan passe for deg som starter neste år

“ Å være så naken og hudløs, og så kommer det noen og omfavner deg og løfter deg opp og støtter deg videre.

gjøre arbeidet, for det kan være tøft akkurat når du sitter og forteller. Det er også viktig det som Johanna sier i forordet, at det er mange som tror at med en gang det skjer en krise, så må man ha faghjelp; man har mistet troen på det å være til stede for hverandre.

i februar", men at de tvert imot straks kan komme i en gruppe med folk i samme situasjon.

U.R.: – En som har mistet barnet sitt, tenker ikke på samme måte som en som har mistet ektefelle eller bror. Hele tanken er at man skal kunne oppleve gjenkjennelse. Tenke "ja,

sånn hadde jeg det òg”, eller “kan man virkelig komme dit”.

J.L.: – Pr. i dag har vi 219 personer som går i grupper. I gjennomsnitt får vi 130 henvendelser pr år. De fleste blir mellom ett og to og et halvt års tid. Men tendensen er at etterlatte etter selvmord og foreldre som har mistet barn uansett årsak går lenger enn f. eks. yngre som har mistet søsken eller foreldre.

– Har møtene et religiøst perspektiv?

J.L.: – Nei, og det er også er i tråd med Fransiskushjelpens stifter Brita Paus' visjon, at dette er en diakonal stiftelse som er katolsk, men skal være åpen for alle, uansett, det har vært en rød tråd hele veien. Men hvis deltagerne vil, kan de snakke om tro og livssyn.

– Blant gruppelederne har vi hatt en buddhist, en muslimsk kvinne, kristne, humanetikere, prester. Men alle skriver under på at de skal være tro mot Frans av Assisis ånd om nestekjærlighet. Så langt har jeg aldri opplevd at noen har nektet å undertegne den kontrakten. På den annen side er det vel ingen som ønsker å arbeide med sorgtjeneste som fornekker nestekjærlighet ...

– Hvordan bruker dere frivillige?

J.L.: – Vi har 35 frivillige i Sorgtjenesten. Hver frivillig jobber i gjennomsnitt 160 timer i året. Det er tid de bruker her, enten i veiledning eller i å lede sine grupper. Men i tillegg kommer den tiden utenom hvor de selv går og grubler, som selvfølgelig er mye mer.

– Vi har et bredt spekter av deltagere, og lederne gjenspeiler dette. Deltagere som er under 30, kan ikke ledes av pensjonist på 70, så vi har to unge, den yngste er 28, hun er med de som har mistet søsken i selvmord, og den eldste, som er 80, leder gruppe for foreldre som har mistet barn. Men hovedsakelig er det folk mellom 50 og 60 som har tid til denne typen arbeid og evner som empati, naturlig lederskap, avbalansert personlighet, samt andre kvalifikasjoner kan være profesjonell bakgrunn, som at de har opplevd sorg selv.

Leder i sorgtjenesten Johanna Lundberg (til høyre) og forfatter Unni Ranheim foran Ragnhild Butenschøns frise av den hellige Frans i Fransiskushjelpens lokaler.

U.R.: – Det er tydelig at de frivillige her berikes av den jobben de gjør; de forsvinner ikke etter et år fordi de går lei. I vår tid klager mange over at folk mangler dugnadsånd, og så klarer Fransiskushjelpen å mobilisere så mange!

– Det er mye arbeid som er meningsfylt i denne verden, men man risikerer ofte at frivillige går lei hvis de føler seg oppspist. De frivillige i Sorgtjenesten gjør jobben sin, men det stilles ingen ytterlige krav. Fransiskushjelpen klarer å holde på den gode stemningen og motivere folk. Folk i dag er så kritiske og kravstore, og så kommer du til et slikt sted, der du bokstavelig talt møter nestekjærlighet i Frans av Assisis ånd, og det er det som bergtar deg. Som flere frivillige har sagt til meg: Du får betaling på hjertekontoen, ikke på lønnskontoen! Og til slutt kan jeg si at alt som står i boken er sant!

J.L.: – En stor takk må rettes Fransiskushjelpens styre, som har prioritert å bevilge penger til boken. Og illustratør Egil Nyhus, som gir boken en helt spesiell karakter. Vi er også veldig takknemlige for Geir Esben Østbyes engasjement, det er han som har stått for den grafiske formgivningen.

Noen ord fra en av de frivillige, Roy Hoftvedt.

Som frivillig i Fransiskushjelpen har Roy Hoftvedt vært med på å male veggene hvite i flere ulike brydninger av ordet.

– Jeg leder en gruppe for personer som har mistet barn, og har vært med å starte ettervern for personer som gikk i sorggruppe hver tredje uke, som var ferdige etter

2-3 år. Ettervernsgruppen møtes hver onsdag på Det norske teatret, spiser, drikker kaffe, og snakker om alt.

– Hva motiverer deg som frivillig?

Jeg vil gi litt igjen for den tiden jeg også gikk i sorggruppe her. Dessuten har jeg tid til det, og det er en fantastisk gjeng her. Jeg er blitt kjent med Unni også. Jeg synes det er moro å jobbe med mennesker og gjøre ting her. Jeg får mye igjen for det.

Les mer på www.fransiskushjelpen.no og i Maria Giævers bok om Fransiskushjelpens historie: *Hjelpe, lindre og være til stede*, som utkom til femtiårsjubileet i 2006.

Kampen om St. Sunniva

Tekst og foto Andreas Dingstad

Torsdag 10. september kom nyheten alle foreldre og elever helst ville slippe å høre: I et brev fra rektor kom det frem at St. Sunniva skole i verste fall risikerer å måtte legges ned hvis den ikke selv klarer å finansiere en omfattende oppussing.

BAKGRUNNEN er at bydelsoverlegen i Oslo har trukket tilbake godkjenningen til drift i det gamle og ærverdige skolebygget. Klima- og generelle tilgjengelighetsløsninger må derfor forbedres, og kostnadsanalysen er antatt til minimum 58 millioner kroner. I følge rektor Geir Moen vil skolen kunne betjene et lån på ca. 25 millioner kroner. De gjenstående 33 millioner er kapital som verken skolen selv, eller dets eier Oslo katolske bispedømme kan stille opp med. Skolestyret vedtok på bakgrunn av dette redusert aktivitet over en periode. I praksis betyr det at de som i år går i syvende klasse, ikke vil få plass på ungdomstrinnet til neste år. De som skulle begynt i første klasse høsten 2010, må også søke seg til en annen skole enn St. Sunniva. På denne måten vil skolen kunne tilfredsstille noen av kravene fra bydelsoverlegen.

La St. Sunniva leve!

Over 400 personer, både elever, lærere og foreldre, demonstrerte den 11. september for skolens fremtid. Den livlige demonstrasjonen stoppet utenfor både kunnskapsdepartementet og Stortinget, hvor blant annet en elevrepresentant holdt appell til stor jubel fra de fremmøtte. Demonstrasjonen var en ad-hoc aksjon fra skolens FAU, foreldrerådets arbeidsutvalg, som i sin pressemelding skrev følgende:

“Vi ber ikke om særbehandling, vi ber ikke om gaver, vi krever simpelthen å få muligheten til å søke om rentekompensasjon slik at vi kan få pusset

Femteklassingen Jonas appellerer utenfor kunnskapsdepartementet

opp skolen og sikre at ungene våre får fortsette på den skolen de er så glad i. Vi ber bare om at det skal være likt for alle, og at alle skal få være med.”

Et rød-grønt kvelningsprosjekt?

Etter den rød-grønne valgseier kan det være grunn til å spørre seg om fremtidens levekår for privatskolene. På tross av positive signaler fra regjeringen om viljen til å se på konkrete hjelpetiltak for St. Sunniva, er allikevel den underliggende holdningen til privatskoler uforandret. Paradokset for venstresiden er den brede politisk-pedagogiske anerkjennelsen av St. Sunnivas faglige styrke og flerkulturelle profil. Samtidig er mistenksomheten mot skoler med et kristent menneskesyn fremdeles til stede i mye av retorikken til de rød-grønne.

Forsiktig håp

24. september ble det klart at kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell fra SV åpner for rentefrie lån også til privatskoler – en avgjørelse som må sies å ha blitt presset frem av den intense lobbyvirksomheten fra foreldre, skolen selv og bispedømmet. Pr. i dag ser det derfor ut som om St. Sunnivas fremtid er reddet for denne gang, under forutsetning av at Oslo kommune ønsker å hjelpe skolen.

Saken har fått bred dekning i nasjonale medier, og på nett har debatten rast om norske privatskolelvers leveforhold.

Broen har snakket med **Gjermund Høgh**, skoleråd i Oslo katolske bispedømme, om hvordan han ser på fremtidsutsiktene for de katolske skoler.

Hvordan ser du for deg fremtiden til de katolske skoler generelt under et fortsatt rød-grønt styre?

–Under siste borgerlige regjering, ble kvalitets- og formalkrav til friskolene innskjerpet, men det ble åpnet for å etablere friskoler uavhengig av formål. Den rød-grønne regjeringen opprettholdt kvalitetskravene, men reververte muligheten til etablering av friskoler uten særskilt grunnlag. Etter forlik med KrF ble det videreført at friskoler som utgjør et religiøst eller pedagogisk alternativ, fortsatt skal ha en plass i norsk skole. Regjeringen har forholdt seg til dette forliket på en ryddig måte. Det vil være for mye å si at de rød-grønne har konvertert og er blitt friskolenes venn, men departementets reaksjon på renovringsproblemene på St. Sunniva er et positivt tegn. Til tross for en regjering som kunne vært mer positiv, har vi også nå tro på våre skolelvers mulighet til videre utvikling.

Regjeringen åpnet nylig for rentefrie lån også til privatskoler. Vil dette effektiviseres utover et eventuelt lån til St. Sunniva fra Oslo kommune?

–Det er på vei en ny forskrift som gjør at friskoler kan få rentefrie lån, men detaljene er ikke klare ennå. Det forutsettes at kommunen aksepterer at en friskole får overta en del av kommunens gunstige kvote. Dette er ikke sikkert i alle kommuner, selv om signalene fra Oslo er positive. Også lånenes størrelse og avdragstid kan bli skjær i sjøen. Forskriften vil imidlertid bli gjeldene for alle friskoler i tilsvarende situasjon som St. Sunniva. Forhåpentligvis vil det også gi et avgjørende bidrag til at St. Franciskus skole i Arendal kan bli ferdig med sin rehabilitering og muligens tilsvarende for St. Eystein i Bodø. At det åpner for rentefrie lån til nye skoler, er mer usikkert.

–Selv om mulighet for rentefrie lån er et langt og positivt fremskritt, er dette fortsatt lån som skal tilbakebetales. Derfor gjenstår fortsatt det største problemet for våre skoler – byggekostnader. I kommunene utgjør nemlig bygninger og investeringer ca 1/3 av de totale skolekostnadene, men vi får tilskudd kun til løpende drift. Derfor er ikke våre tilskudd 85 % som mange tror, men i realiteten kun rundt 60 %.

–Siste halvåret i forrige regjering fikk vi et beskjedent husleietilskudd, ment som oppstart av en regulær ordning. Dette må vi nå forsøke å få videreført, avslutter Høgh.

Rektor Geir Moen har bekreftet at vedtaket om inntakstopp vil oppheves dersom et rentefritt lån tildeles skolen. Oslo kommune har pr. 7.10 ennå ikke behandlet saken.

Skoleåret 2009/2010 går nå sin faste gang, mens spente elever, lærere og foreldre venter på den nyheten alle vil høre: et innvilget lån fra kommunen, slik at 145-årige St. Sunniva kan leve videre.

Støtt

St. Sunniva skoles rehabiliteringsfond!

I forbindelse med den påkrevde oppussingen av skolen mangler det minimum 33 millioner kroner i frisk kapital. Du kan nå være med og gi din støtte!

Alle gaver teller, store som små. Husk at gaven kan gi skattefradrag!

Gaver kan settes inn på konto nr. 3000.15.11110, eller gis elektronisk. Det er viktig at du i meldingsfeltet på giroen eller i feltet "melding til mottaker" i nettbanken skriver: Rehabiliteringsfond for St. Sunniva skole.

Klikk deg inn på <http://bit.ly/3f1IKg> for mer informasjon.

Prosjektleder

for finansiering av rehabilitering av

St. Sunniva skole

St. Sunniva skole er en kristen-katolsk, grunnskole som er godkjent ifølge privatskoleloven. Skolen er opprettet og ble drevet av St. Josephsøstrene i 140 år, den eies og drives nå av Oslo Katolske Bispedømme

St Sunniva skole søker en prosjektleder for å organisere finansiering av forestående rehabilitering.

Arbeidsoppgaver vil blant annet være:

- utarbeide strategi og gjennomføre prosjektet
- organisere og lede prosjektutvalg med representanter fra lærer-, elev- og foreldregruppen
- lede målrettet arbeid opp mot myndigheter, organisasjoner og presse i forbindelse med prosjektet

Ønskede kvalifikasjoner er erfaring fra økonomisk prosjektarbeid, organisasjonserfaring, offentlige arbeid o.l. og erfaring fra skolesektoren.

1-årig engasjement med mulighet til forlengelse. Lønn etter avtale.

Tiltredelse snarest.

For mer informasjon vennligst ta kontakt med

Torvild Oftestad

Det kateketiske senter, OKB
Akersveien 16a
0177 OSLO

tlf. 23 21 95 51
e-post. Torvild.Oftestad@katolsk.no

Nytt om Navn

St. Olav menighet i Oslo har fra 1. september ansatt **Anne Lynn Leonen Gelacio** i 100% stilling som barne- og ungdomsarbeider. Anne Lynn har siden 1. september i fjor hatt et vikariat i 50% i tilsvarende stilling.

Etter forslag fra styret i *Oslo-fraterniteten (det vil si gruppen) av legfransiskanerne*, har provinsialen for den nederlandske fransiskanerprovinsen, p. Jan van den Eijden OFM, utnevnt **fr. Jon Atle Wetaas OP** til åndelig veileder for fraterniteten. Utnevelsen gjelder fra 1. juli.

Henrik Holm slutter som redaktør i tidsskriftet *St. Olav* fra og med 1. desember 2009 (ferie i oktober/november). Han har ved siden av sin stilling som forsker ved universitetet i Hamburg fått en undervisningsstilling ved universitetet i Rostock. I tillegg er han tilknyttet Josef Pieper Arbeitsstelle i Paderborn med sin doktoravhandling om Josef Piepers virkelighetsforståelse. Holm har vært redaktør i tidsskriftet siden september 2006.

Nytt AUV. Margareta Tumidajewicz og Kristina Voigt var ikke til stede da bildet ble tatt.

Norges Unge Katolikker valgte på sitt landsmøte, avholdt 11.-13. september på Mariaholm, et nytt Arbeidsutvalg (AUV). Det nye AUV består av: leder: **Jardar Maatje** (gjenvallt), faste representanter: **Kristina Voigt** (gjenvallt), **Tor Peter Nguyen** (gjenvallt), **Maja Berdychowska**, **Anna**

Marie Storvik samt vararepresententer: **Margareta Tumidajewicz** og **Peter Thang Duc Nguyen**. Landsmøtet takket samtidig alle som stilte til valg, og syntes det var veldig gledelig at flere ønsket å stille. De som ikke ble valgt, ble oppfordret til å stille igjen til neste år. På sitt konstituerende møte valgte AUV Kristina Voigt til nestleder.

p. Inpanathan Amirthanathan

Ved et dekret av den 10. september, oversendt oblatfedrenes generalsuperior, ble p. **Clement Inpanathan, "Inpa" Amirthanathan** inkardinert i Oslo katolske bispedømme. Inkardinasjonen betyr at p. Inpa går over fra sin orden til å bli sekularprest i bispedømmet. Før denne inkardinasjonen var tillatelse innhentet fra kongregasjonen for ordensfolk i Vatikanet. P. Inpa har gjort tjeneste i Norge siden sommeren 2004 og er siden 1. august i år sogneadministrator i St. Peter menighet i Halden.

Dominikanerne i St. Dominikus kloster på Majorstuen i Oslo har under sitt kapittel valgt p. **Arnfinn Haram OP** til ny prior. P. Haram har den 17. september 2009 akseptert valget, som gjelder for tre år. P. Haram etterfølger p. **Arne Fjeld**, som har vært prior siden september 2006.

Moder Patrizia. Foto: Broen.

Birgittasøstre har fått ny priorinne. **Sr. M. Patrizia Telese O.Ss.S** ankom kommuniteten utenfor Trondheim 25. juni. Moder Patrizia er født 16. juli 1945 i Avellino, Italia. Hun ble ikledt hos birgittasøstre 11. februar 1963 og hadde novisiat i Roma. Første løfter avla hun 6. april 194 og evige løfter 2. august 1969 i Djursholm. Hun har virket i Italia (Assisi og generalatet i Roma), Sveits, Sverige (Djursholm

ved Stockholm og Falun) og var med og grunnla kommuniteten i Estland. (Se også side 6-7)

Einar Nelson

Einar Dag Nelson (67) er fra 20. september 2009 ansatt som kontorsjef i Oslo katolske bispedømme, med en kontrakt på tre år. Nelson er utdannet siviløkonom fra L'Université de Neuchâtel i Sveits. Han har tidligere hatt diverse stillinger og funksjoner innen Kodak-systemet i Norge og internasjonalt og har de senere år arbeidet som frivillig i St. Olav menighet i Oslo – med blant annet medlemsregistrering og OrgSys. I tillegg sitter Nelson i Pastoralrådets arbeidsutvalg. Siden juli har han fungert som vikarierende kontorsjef i bispedømmet. Kontorsjefens arbeidsoppgaver er blant annet å koordinere bispedømmets kontorer og avdelinger, skape og opprettholde administrative rutiner og informasjon flyt og være et administrativt bindeledd mellom biskopen og hans kontorer og bispedømmet for øvrig.

NKKFs nye styre. Foto: fra katolskekvinner.no.

Norges Katolske Kvinneforbund avholdt helgen 26.-27. september sitt landsmøte på Katarinahjemmet i Oslo. På sakslisten sto også valg av styre for kommende periode. Følgende ble valgt: Leder: **Elisabeth Golding**, Fredrikstad; styremedlemmer: **Rønnaug Aaberg Andresen**, Asker og Bærum, **Mette Bruusgaard**, Oslo, **Christine Harvold**, Lillestrøm, **Wenche Isaksen**, Oslo og **Jorunn Haugsmark Westgaard**, Asker og Bærum; varamedlemmer: **May-Lisbeth Myrhaug**, Oslo, **Wenche How**,

Oslo og **Monica Ramse**, Stavanger/Sandnes; regionrepresentanter: Oslo katolske bispedømme: **Hedvig Beichmann**, Midt-Norge: **Ingebjørg Nordbakke**, Nord-Norge: **Unn Ingebrigtsen** med vara **Carito Pettersen**. Valgene gjelder for tre år. Elisabeth Golding overtar etter **Mette Bruusgaard**, som hadde hatt ledervervet i fire sammenhengende perioder og derfor ikke kunne gjenvelges.

UTNEVNELSER

Biskop Bernt I. Eidsvig Can.Reg. av Oslo har i bispedømmets meddelelsesbrev for september kunngjort at:

- dr. **Øystein Lund** utnevnes til studiedekan ved *St. Eysteinn presteseminar* fra 10. august 2009.
- p. **Sigurd Markussen** og p. **Reidar Voiths** periode som medlemmer av *presterådet* i bispedømmet forlenges med ett (1) år frem til 31. oktober 2012.
- dom **Alois Brodersen** Can.Reg., p. **Piotr Pisarek** OMI og p. **Ireneusz Zielinkis** periode som medlemmer av *presterådet* i bispedømmet forlenges med tre (3) år frem til 31. oktober 2012.
- p. **Arne Fjeld** OP og p. **Rolf Bowitz** utnevnes til ordinære medlemmer av *presterådet* i bispedømmet for en periode på tre (3) år frem til 31. oktober 2012.
- p. **Jagath Premanath Gunapala** OMI utnevnes til kapellan i *St. Paul menighet* i Bergen fra 1. september 2009.
- p. **Fredrik Hansen**, **Alexander Golding**, **Paul Maric**, **Katarina Lindberg**, **Thong Duc Nguyen** og **Thuc Hoang** utnevnes til det nyetablerte *ministrantrådet* i Oslo katolske bispedømme, for en periode på tre (3) år fra 1. september 2009.
- **Marta Bivand Erdal** og **Margareta Tumidajewicz** utnevnes til Oslo katolske bispedømmets representanter i *Samarbeidsrådet for tro- og livssyns-*

samfunn (S.T.L.) for en periode på to (2) år fra 21. august 2009.

Biskopen meddeler det følgende om *den vietnamesiske sjelesorg* i bispedømmet:

Grunnet de mange endringene blant de vietnamesiske prestene, må også endringer foretas i den nasjonale sjelesorg for denne gruppen. Derfor: Sjelesorgen for vietnameserne i *Haugesund* og *Stavanger* overdras p. **Joseph Lam Cong Luong** fra 1. oktober 2009. Sjelesorgen for vietnameserne i *Drammen*, *Larvik* og *Porsgrunn* overdras p. **André-Marie Le Thien Vinh** fra 1. oktober 2009.

Grunnet presteforflytningene denne høsten, vil *domkirkerådet* i *St. Olav domkirke* i Oslo fra nå av bestå

Pasjonsspillet i Oberammergau 2010

For nesten 380 år siden, da pesten herjet i Europa, inngikk beboerne i Oberammergau i Bayern en pakt med Vår Herre for å slippe unna epidemien. Fra 1634 har de trofast oppført sitt berømte spill hvert tiende år. Oberammergau har ca 5300 innbyggere. Omtrent 2000 av dem er med i oppsetningen, gamle som unge.

Vår Frue menighet i Porsgrunn inviterer til tur til Oberammergau (med Østerrike som en ekstrabonus) sommeren 2010.

Varighet: 10.-19. juli
Pris ca. 10.600,-

Reiseleder: Ellen Wergeland
Sogneprest i Kristiansand, Frode Eikenes, følger gruppen.
Påmelding omgående: ellen.wergeland@gmail.com, 99 23 43 43
Depositum: 600,- ved påmelding

Reisen arrangeres av Vadstena reseksult.
Mer om pasjonsspillet: <http://www.passionplay-oberammergau.com/>

av: p. **Gaspar de Roja Sigaya** OP, domkirkerektor; p. **Wojciech Kotowski** SS.CC., domkirkerektors vikar; p. **André-Marie Le Thien Vinh**, rektor for *St. Josef kirke*; p. **Carlo Borromeo Le Hong Phuc**, rektor for *St. Eysteinn presteseminar*; p. **Arne Marco Kirsebom** SS.CC., sogneprest i *St. Olav domkirkemenighet* og **Helene Lund**.

mf.no
oessh.no

Dersom de kristne blir borte...

THE EXODUS OF CHRISTIANS FROM THE HOLY LAND A CHALLENGE FOR THE SUSTAINABLE PEACE

Fredag 4. desember kl.9.-14.30

Dagskonferanse på MF med bidrag fra:

Kardinal John P. Foley, stormester i OESSH
Generalsekretær Olav Fykse Tveit, KV
Biskop Ole Christian Kvarme
Prof. August E. Røsnes KHS, UMB
Prost Trond Bakkevig

Kr 300,- Nkr, inkl lunsj
Konferansespråk: engelsk
Program: www.mf.no

Påmeld.frist
20. nov. 2009

KONTAKT
Vibeke Wilhelmsen
E: kurs@mf.no
T: 22 59 05 31

Ordo Equestris Sancti
Sepulcri Hierosolymitani
Magistral Delegation of Norway

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

Thereses lille vei

Sterke mennesker løfter de tyngste steinene, sterke mennesker holder ut lengst i løpekonkurranser, sterke mennesker tåler mye og kan hjelpe mange på en gang. Går det an å gjøre store ting når man er liten?

THERESE BLE KALT LITEN da hun var barn. Og da hun ble voksen kalte hun seg selv noen ganger for babyen. Fremdeles over 100 år etter at hun døde kalles hun «lille Therese».

Therese var liten på flere måter. Hun var den yngste av ni søsken, fire av dem døde da de var små, og da Therese var fire døde moren også. Søstrene hennes stelte så mye med henne at da hun var ti år og gikk til første-kommunion, måtte hun be om hjelp fra en voksen til å gre håret. Therese vokste opp i en katolsk familie som lærte henne at ingenting er viktigere

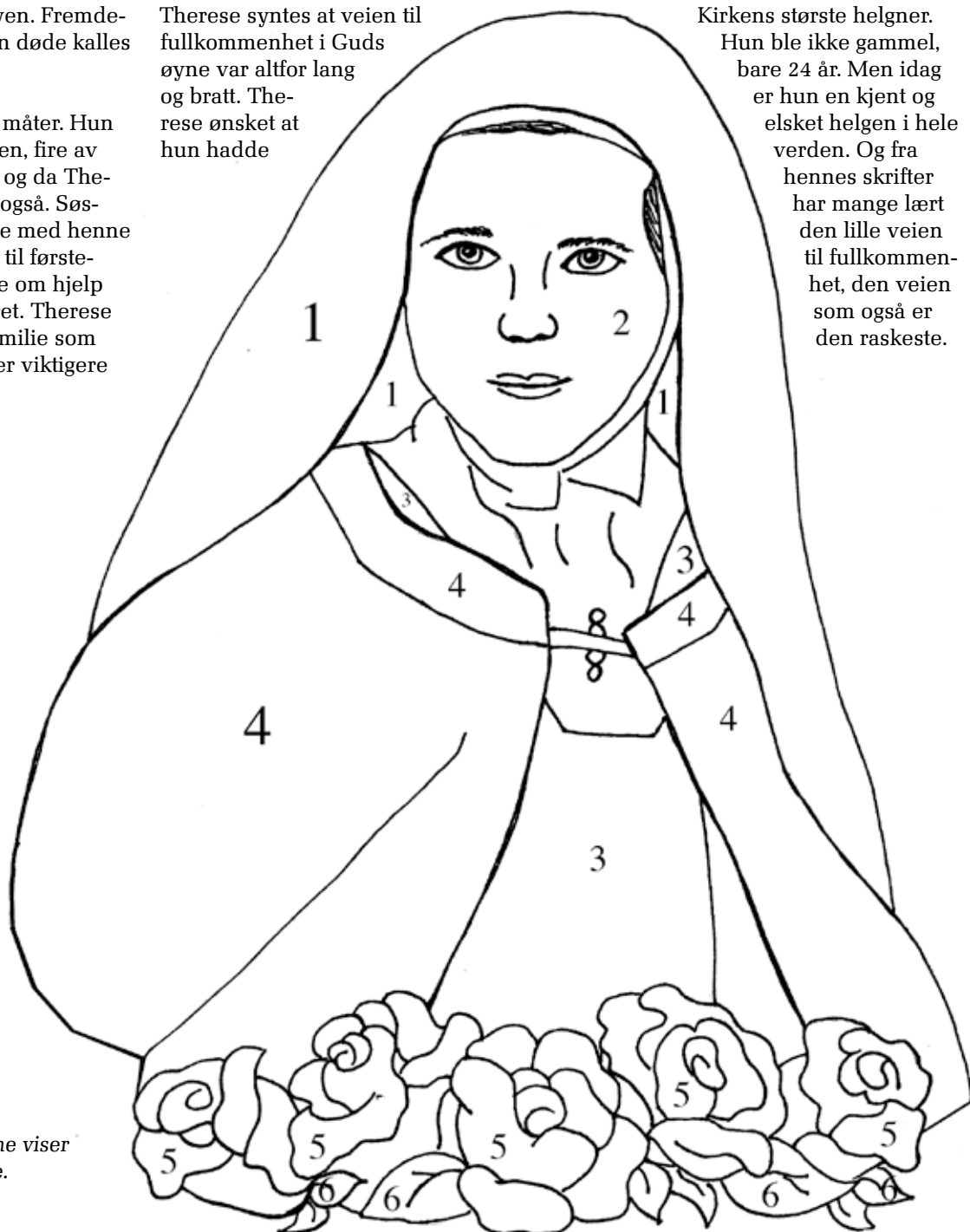
enn kjærligheten til Gud og Kirken. Bare femten år gammel fikk hun lov å bli nonne i Karmel i byen Lisieux i Frankrike. Også i klosteret var hun den yngste.

Therese elsket Jesus og jomfru Maria, og hun ville frelse hele verden. Hun ba for alle mennesker og skulle gjerne vært misjonær i et fremmed land der hun kunne gjøre andre kjent med Jesus. Men hvordan kunne hun som så på seg selv som liten, gjøre store ting for Gud? Therese visste at dersom man er fullkommen i Guds øyne, altså en helgen, er man stor hos Gud. Da kan man utrette store ting. Men Therese syntes at veien til fullkommenhet i Guds øyne var altfor lang og bratt. Therese ønsket at hun hadde

en heis som kunne ta henne helt opp til Gud.

Therese fant denne heisen. Det var nettopp ved å være så liten at Gud kunne ta henne opp til seg. Voksne barn blir ikke løftet opp av sine foreldre, men foreldre løfter nesten automatisk opp små barn når de strekker armene sine opp mot dem. Therese fant ut at det beste hun kunne gjøre var å innrømme at hun var et slikt lite barn overfor Gud. Hun var helt avhengig av ham. Han måtte gi henne alt.

Slik ble Therese stor, en av Kirkens største helgner. Hun ble ikke gammel, bare 24 år. Men idag er hun en kjent og elsket helgen i hele verden. Og fra hennes skrifter har mange lært den lille veien til fullkommenhet, den veien som også er den raskeste.

Farvelegg tegningen. Tallene viser hvilke farver du skal bruke.

De hellige

Fra Angelico. Bilde: © Wikimedia Commons

Det er alltid noen bestemte karakteristikk man vil fremheve ved Den katolske kirke, til forskjell fra andre kirkesamfunn. Og et av disse typiske trekkene ved Kirken er helgenskaren.

I KIRKEN har vi flere tusen mennesker som er blitt kåret til helgener, eller som fra gammelt av regnes som helgener. I den liturgiske kalenderen har mange av de hellige fått sin egen dag, som da gjerne markeres av Kirken på de stedene i verden som de har en spesiell tilknytning til – slik som at man her i Norge spesielt markerer olavsdagen, Olsok 29. juli – som er hellige Olavs dødsdag. Det er vanlig at det er helgeneres dødsdag som markeres – fordi at dette da samtidig regnes som deres fødselsdag i himmelen.

Men langt fra alle helgener får sin egen dag markert etter kalenderen, det finnes i praksis ingen sjanse for å få til det. I stedet feirer vi alle de hellige den 1. november – Allehelgensdag. Det er en stor og viktig fest.

Hvem er de?

Men hvem er de hellige og hvorfor er de så viktige i Kirken? I Allehelgenslitantiet anropes de i tur og orden: først Jomfru Maria – hun som er høyest av alle Guds hellige – dernest erkeenglene og englene, patriarkene, profetene, apostlene, evangelistene, martyrene, bekjennerne, kirkelærerne, munkene, eremittene, jomfruene og enkene. Den ene av lesningene på Allehelgensdag er Saligprisningene (Matt 5, 1-12a). Her forteller Jesus om det som kjennetegner de hellige.

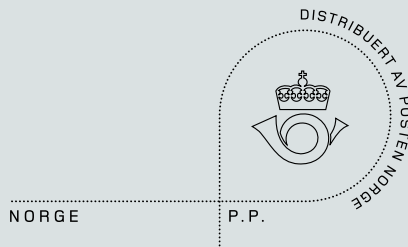
De hellige menneskene – som har levd Kristi liv på jorden og har dødd

og gjenoppstått i Ham – hører til Guds evighet, Hans himmelske rike, som for oss er tilstede i Kirkens tegn; sakramentene og den hellige messe. I messen og i sakramentene manifesteres transcensens; de befinner seg i overgangen mellom på den ene side det som er synlig og begripelig for oss, og på den annen side det som er utenfor vår sansning og som favnes av vår tro. Bruken av røkelse i messen er med på å understreke dette. I røkelsens karakter ser vi det horisontale, tiden og rommet vi feirer messen i. Men den peker også vertikalt utover tiden og rommet, og er med å løfte messen – handlingene og ordene – utover det hverdagslige, alminnelige og timelige; messen er hellig, det er evighetens himmelske gjestebud som kommer oss til del, et sentralt tegn for oss på Guds nærvær og virke under tiden. I messen og i sakramentene blir det hellige og evigheten – det som er hevet over det “vanlige” og det som går ut over tid og rom – i dag og alltid nærværende for oss.

Helgener i katekesen

I trosopplæringen er det meget pedagogisk fruktbart å fokusere på de sakramentale tegnene, liturgiens symboler og deres mening. Men på samme måte som Kirkens liturgi, er helgenene også tegn på Guds rike for oss. En annen av lesningene på Allehelgensdag er fra Johannes' åpenbaring (Åp 7,2-4.9-14), og på slutten av denne lesningen står det: *“Dette er de som kommer ut av den store trengsel, og som har vasket sine klær og gjort dem hvite i lammets blod.”* Dette er et metaforisk uttrykk for at de hellige menn og kvinner er frukten av påskemysteriet; ved å legge sitt eget liv til Kristi liv og offer er de opphøyet til det evige liv i Ham. Også de hellige representerer for oss Guds nærvær, gjennom sine liv vitner de for oss om hvem Kristus er og de er levende forbilder i kallet til hellighet – som vi alle har fått i dåpens sakrament. I katekesen kan det å knytte undervisningen opp mot fortellinger om helgener liv være meget nyttig. Og de som har vært opptatt av å utforske helgenbiografier, vet at det er et utgrunnelig emne, som kan føre oss til selve kjernten av Kristi mysterium.

-Camilla Cselenyi,
Det kateketiske senter

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

Ved flytting vennligst påfør ny
adresse og returner bladet til:
Akersveien 5, 0177 Oslo

Enklere å gi gaver til Kirken

Den katolske kirke i Norge tilbyr nå en enklere måte å gi gaver til Kirken på. Det nye sikre elektroniske betalingssystemet tilbyr en mer strømlinjet og enklere måte å overføre penger. Du kan nå både betale med Visa/kredittkort, Mastercard og PayEx-konto. Dette skjer via betalingstjeneste på <https://donasjoner.no/okb/>

Foreløpig er det kun to prosjekter som ligger inne, St. Sunniva skoles rehabiliteringsfond og Seminarets Venner. Flere prosjekter vil legges inn etterhvert.

NB! Givere kan fremdeles velge de "gamle" betalingsformene (avtalegiro, vanlig giro, direkte innbetaling).

Velkommen til søndagsskoleseminar 2010

- Ressursdag for Ordets liturgi for barn

Fjorårets søndagsskoleseminar – en ressursdag for dem som driver med, eller er interesserte i å begynne med, evangeliforklaring for barn i menighetene – samlet over 30 personer. Kateketisk Senter og Barneutvalget i Norges Unge Katolikker inviterer nå til et nytt **søndagsskoleseminar lørdag 30. januar 2010**.

Programmet fokuserer blant annet på bruk av musikk, på flanellografen som hjelpemiddel og på hvordan vi kan formidle troens store mysterier til barn. Innlegg og praktiske øvelser ved Helge Landmark, Kristine Dingstad, Sunniva Vang Kristiansen og Eivor Oftestad.

Detaljert program finnes på www.katekese.no og www.katolsk.no.

Det er ingen deltageravgift, og det vil bli servert lunsj.

Tid: Kl. 10.30 – 17.00 (ankomst og registrering fra kl. 10.00)

Sted: Akersveien 16 i Oslo, "Mariagården".

Målgruppe: Alle søndagsskolelærere og de som er interesserte i å begynne som søndagsskolelærere i menigheter i OKB, Midt-Norge eller Nord-Norge, samt andre som driver trosformidling til små barn.

Påmelding: via www.katekese.no – "Søndagsskole", eller send en e-post til kateketisk.senter@katolsk.no med ditt navn, mobilnummer og din menighet.

Påmeldingsfrist: 4. januar 2010.

KJÆRLIGHET OG LIV

**NORDISK KATOLSK
FAMILIEKONGRESS
14.-16. MAI 2010 I
JÖNKÖPING**

Velkommen til tre dager sammen med katolske familier fra hele Norden! På programmet står spennende foredrag:

- Guds plan for mann og kvinne i ekteskapet
- Barnets behov
- Den kristne families rolle og utfordringer i møte med samfunnsendringer

Hovedinnleder er kardinal Angelo Scola, patriark av Venezia og en av Kirkens fremste teologer på områdene ekteskap og familie. Det blir diskusjonsgrupper, aktiviteter for barn, høytidelige messer med kardinal Scola og våre biskoper, hyggelige fellesmåltider, underholdning og rekreasjon i Jönköpings vakre parker.

OKBs Familiesenter organiserer deltagelsen fra Norge. Jönköping nås lettest med bil, men vi ordner busstransport fra Oslo ved behov. Innkvartering skjer på Ibis hotell i Jönköping sentrum til sterkt redusert døgnpris (SEK 475 + frokost SEK 85). Øvrige måltider vil bli subsidiert (SEK 50 pr. måltid), reiseutgifter må deltagerne dekke selv. Vi oppfordrer til å søke menighetene om reisestøtte.

For å få en idé om behovet for hotellrom og transport, ber vi om at påmeldinger skjer så snart som mulig til OKBs Familiesenter på e-post: familie@katolsk.no og senest innen 15. januar 2010.

Mer informasjon på www.katolsk.no.